

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ
ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๗ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับปรับปรุงปี ๒๕๖๗)

สารบัญ

หน้า

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑-๔๕

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑-๔๓

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑๒

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

๑๘

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑๘

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑๘

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑๘

๒) ปริมาณการผลิต

๒๒

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๒๔

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

๒๔

๕) ต้นทุนการผลิต

๒๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๒๕

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๒๖

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า มะพร้าว

๒๗

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๒๗

๒) ปริมาณการผลิต

๒๙

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๓๐

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

๓๐

๕) ต้นทุนการผลิต

๓๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๓๑

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๓๒

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า กลัวยน้ำว้า

๓๒

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๓๒

๒) ปริมาณการผลิต

๓๒

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๓๓

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

๔๒

๕) ต้นทุนการผลิต

๔๒

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๔๓

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๓๗

๑.๔.๔ ชนิดสินค้า มะม่วง

๓๗

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๓๗

๒) ปริมาณการผลิต

๓๘

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๓๙

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๒
๕) ต้นทุนการผลิต	๔๒
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๓
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๓
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๔๔
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๔๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑
ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๕
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๖
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗
ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙
ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
ตารางที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลบ้านแปง-สนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา	๑๑
ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ประมงนิคมเกษตรบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัด	๑๒
ตารางที่ ๑๓ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ตารางที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่การปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ตารางที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
ตารางที่ ๑๘ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ตารางที่ ๑๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
ตารางที่ ๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร	๒๗
ตารางที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	๒๙
ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าวรายตำบล ในพื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๙
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๐
ตารางที่ ๒๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๒
ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้ารายตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.	๓๒
ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อไร่/รอบ/ปี)	๓๖
ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๗
ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๘
ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อไร่/รอบ/ปี)	
ตารางที่ ๓๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	
ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑
ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ภาพที่ ๘ แสดงการใช้พื้นที่ชุดดินปัญหา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ภาพที่ ๙ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ภาพที่ ๑๑ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.	๑๗
ภาพที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร	๑๘
ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางไทร	๒๒
ภาพที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๔
ภาพที่ ๑๙ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๕
ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
ภาพที่ ๒๑ แสดงชั้นเหมาะสมและการใช้ที่ดินปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
ภาพที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรใน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๐
ภาพที่ ๒๓ แสดงวิถีตลาดขายมะพร้าวของอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๑
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งรับซื้อมะพร้าว อำเภอบางไทร	๓๑
ภาพที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๓
ภาพที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร	๓๖
ภาพที่ ๒๗ วิถีตลาดของกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๖
ภาพที่ ๒๘ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร	๓๗
ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.	๓๘
ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๒
ภาพที่ ๓๑ วิถีตลาดของมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๔๓
ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง อำเภอบางไทร	๔๓

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

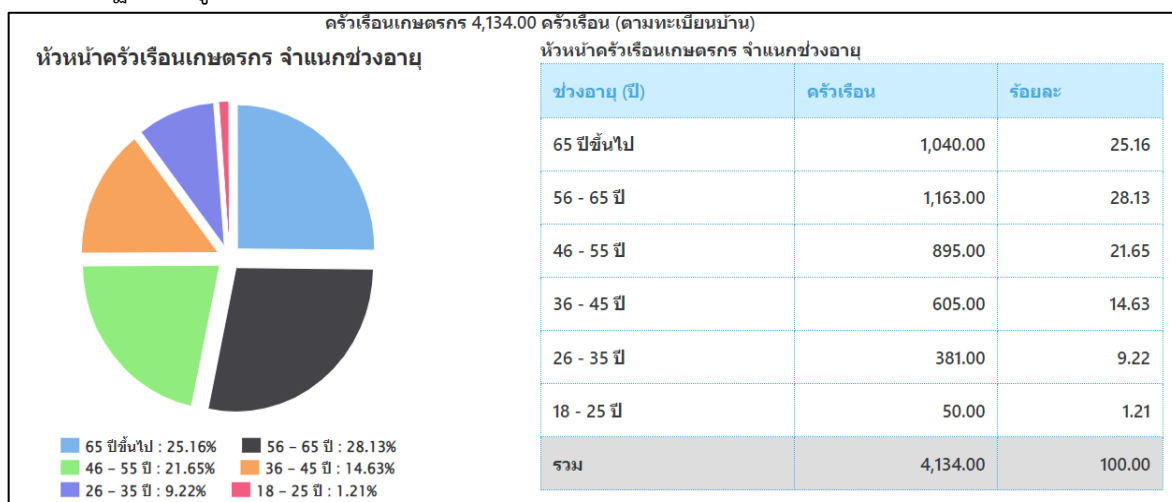
(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

อำเภอบางไทร มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๔,๓๐๕ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๑,๑๙๓ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๑ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๐๖๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๒ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๙๕๘ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๕ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๖๔๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๖ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๓๙๕ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๘ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๕๕ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๐๔๐.๐๐	๒๕.๑๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๑๖๓.๐๐	๒๘.๑๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๘๙๕.๐๐	๒๑.๖๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๖๐๕.๐๐	๑๔.๖๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๘๑.๐๐	๙.๒๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๕๐.๐๐	๑.๒๑
รวม	๔,๑๓๔.๐๐	๑๐๐.๐๐

(ที่มา: ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร ตัดยอด ณ ๓๐ เม.ย.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

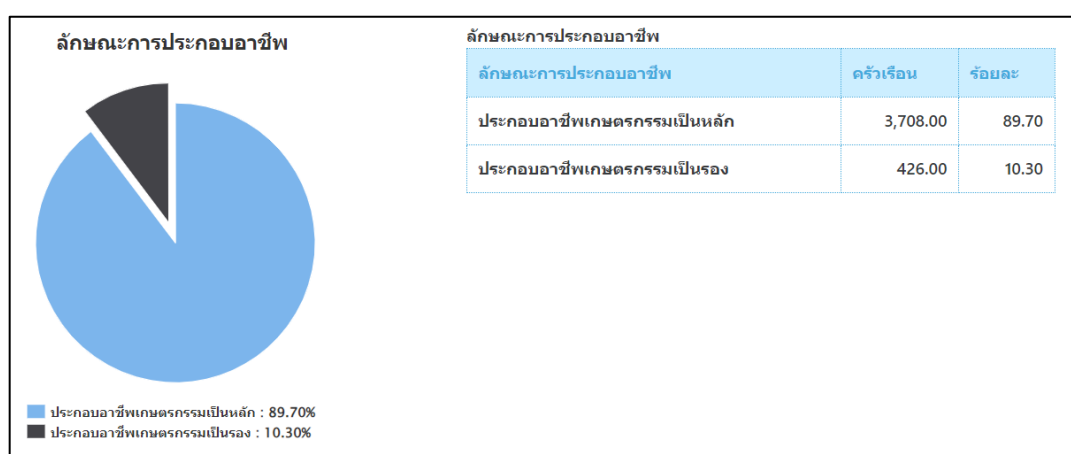
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอบางไทร มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๓,๗๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๒๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๐

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓,๗๐๘	๘๙.๗๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๒๖	๑๐.๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

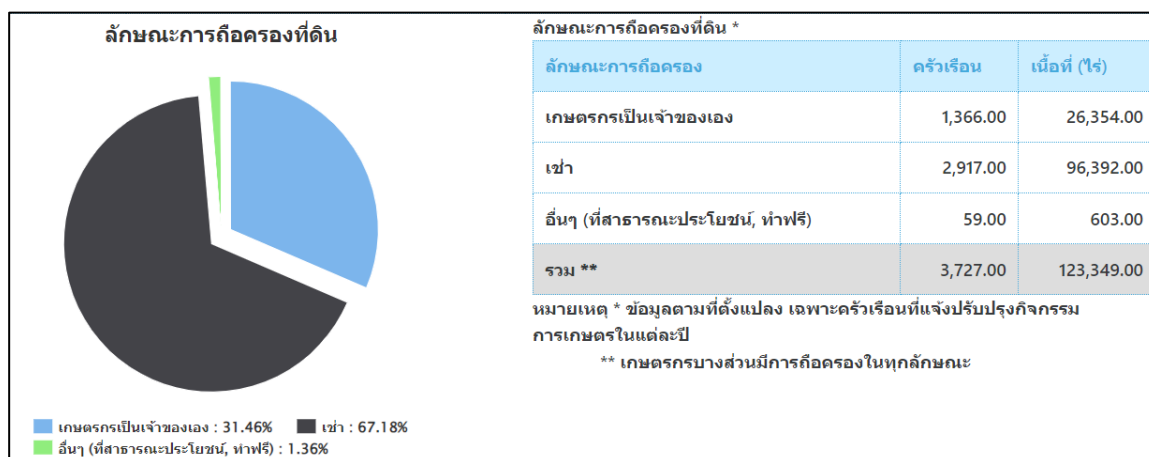
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบางไทรส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร เช่น การทำนา จำนวน ๒,๙๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ รองลงมา คือ เป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๔๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๖ และประเภทอื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๕ ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๔๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑,๓๖๖	๓๑.๔๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๙	๑.๓๖
เช่า	๒,๙๑๗	๖๗.๑๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

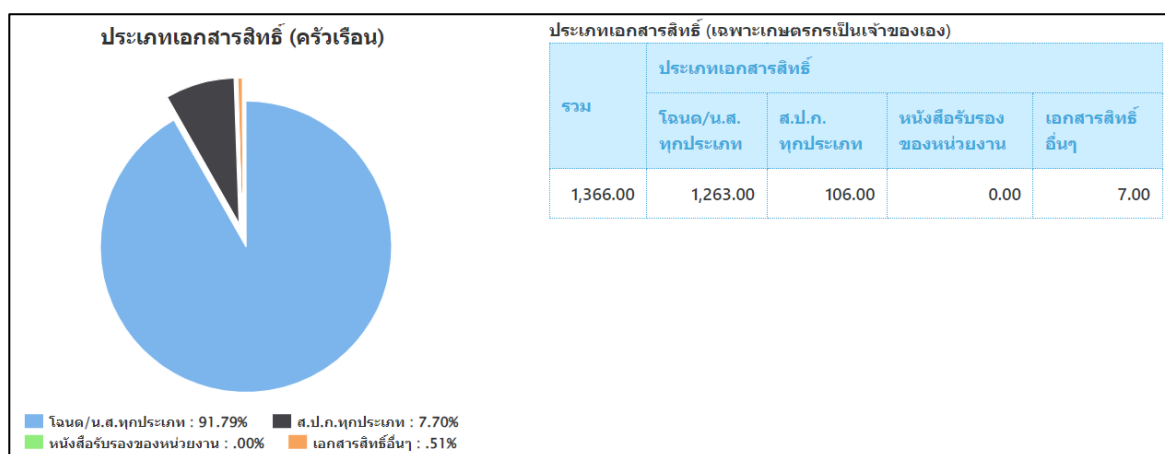
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอบางไทร มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑,๓๗๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๒๔ รองลงมา คือ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๐ เอกสารสิทธิ์ประเภทหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๒๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๘ และ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑,๒๖๓	๑๐๖	๐	๗	๑,๓๖๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖ (Fast BI (Farmer Analytic of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๕ ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอบางไทร มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๐๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๙ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๑๖๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๔๗ แห่ง สมาชิก ๓๙๔ ราย สหกรณ์ จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๒๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๔๐ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ตำบลช้างใหญ่	-	-	๑	๑๘	๑	๑๒	๓	๒๒	๑	๒๐	-	-
ตำบลห่อหมก	-	-	-	-	-	-	๑	๗	-	-	-	-
ตำบลแคตก	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๑๔	-	-
ตำบลไผ่พระ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบลบางพลี	๑	๑๐	-	-	-	-	๑	๗	-	-	-	-
ตำบลโคกช้าง	-	-	-	-	-	-	๑	๑๔	-	-	-	-
ตำบลไม้ตรา	-	-	-	-	๑	๒๐	๒	๑๔	-	-	๑	๕๗
ตำบลสนามชัย	-	-	๑	๑๐	-	-	๔	๓๘	-	-	-	-
ตำบลกระแซง	๑	๑๗	๑	๑๐	๑	๓๐	๓	๒๑	-	-	-	-
ตำบลราชคราม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบลโพแดง	-	-	-	-	-	-	๓	๒๓	-	-	-	-
ตำบลเชียงรากน้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบลบางไทร	-	-	-	-	๑	๒๐	๕	๓๙	-	-	-	-
ตำบลบ้านแป้ง	๑	๑๐	-	-	-	-	๑	๑๐	-	-	๑	๓๐
ตำบลบ้านม้า	-	-	๑	๑๐	-	-	๒	๑๕	-	-	-	-
ตำบลบ้านกลิ้ง	๑	๒๐	-	-	๑	๓๐	-	-	-	-	-	-
ตำบลแคออก	-	-	๑	๑๐	-	-	๒	๑๔	-	-	-	-
ตำบลบางยี่โท	-	-	-	-	๑	๒๐	๓	๒๑	-	-	-	-
ตำบลช่างเหล็ก	-	-	-	-	-	-	๑	๗	-	-	-	-
ตำบลบ้านเกาะ	๑	๑๕	๑	๑๐	๑	๑๕	๒	๑๗	-	-	-	-
ตำบลกกแก้วบุรพา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบลหน้าไม้	๑	๑๒	-	-	๑	๒๐	-	-	-	-	-	-
ตำบลช้างน้อย	-	-	๑	๑๐	-	-	๑	๗	-	-	-	-
รวม	๖	๗๐	๗	๗๘	๗	๑๐๒	๓๒	๒๗๖	๑	๒๐	๒	๘๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอบางไทรมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก. เครือข่าย ๑๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๘ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๘ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๒๓ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๖ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
ตำบลช้างใหญ่	๑	-	๑	๑	๑	-	-	-	-
ตำบลห่อหมก	-	๒	-	-	๑	๑	-	-	-
ตำบลแคตก	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลไผ่พระ	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลบางพลี	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลโคกช้าง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลไม้ตรา	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ตำบลสนามชัย	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลกระแซง	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ตำบลราชคราม	-	-	-	-	๑	-	-	๑	-
ตำบลโพแดง	-	-	-	-	๑	๑	-	-	-
ตำบลเชียงรากน้อย	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลบางไทร	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลบ้านแป้ง	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	-
ตำบลบ้านม้า	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลบ้านกลึง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลแคออก	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	-
ตำบลบางยี่โท	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ตำบลช่างเหล็ก	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลบ้านเกาะ	-	๑	๑	-	-	๑	-	-	-
ตำบลกกแก้วบุรพา	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ตำบลหน้าไม้	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-	-
ตำบลช้างน้อย	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๑	๗	๗	๒๒	๕	-	๑	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอบางไทรมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๐๖ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด
จำนวน ๑๓๖ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๓๔ ราย และอาสาสมัครปฎิรูปที่ดิน ๑๗ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม
ตามอาสาสมัครเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฎิรูปที่ดิน
ตำบลช้างใหญ่	-	๒	-	-	๔	๗	๑	-	๕
ตำบลห่อหมก	-	-	-	-	๔	๙	๑	-	-
ตำบลแคตก	-	-	-	-	๑	๕	-	-	-
ตำบลไผ่พระ	-	-	-	-	๗	๑๓	-	-	-
ตำบลบางพลี	-	๒	-	-	-	๕	-	-	-
ตำบลโคกช้าง	-	๑	๑	-	๓	๗	-	-	-
ตำบลไม้ตรา	-	-	-	-	๓	๑๓	-	-	-
ตำบลสนามชัย	-	-	๑	๒	๕	๘	-	-	-
ตำบลกระแซง	-	๑	๑	-	๑	๕	-	-	-
ตำบลราชคราม	-	-	-	-	๖	๕	-	-	-
ตำบลโพแดง	-	๑	๑	-	๑	๔	-	-	-
ตำบลเชียงรากน้อย	-	-	-	-	๔	๔	-	-	-
ตำบลบางไทร	-	๑	-	-	๖	๑๐	-	-	-
ตำบลบ้านแปง	-	๑	-	๑	-	๓	๑	-	-
ตำบลบ้านม้า	-	-	๑	-	๕	๒	-	๒	-
ตำบลบ้านกลึง	-	-	-	๑	๖	๙	๑	-	-
ตำบลแคออก	-	-	-	-	๔	๘	-	-	-
ตำบลบางยี่โท	-	-	-	-	-	๕	-	-	๗
ตำบลช่างเหล็ก	-	-	-	๑	๓	๔	-	-	-
ตำบลบ้านเกาะ	-	-	-	-	-	๖	-	-	-
ตำบลกกแก้วบุรพา	-	-	๑	๑	๑	๖	-	-	-
ตำบลหน้าไม้	-	-	-	-	๑	๔	-	-	๓
ตำบลช้างน้อย	-	-	-	-	-	๕	๑	-	-
รวม	๐	๙	๖	๖	๖๕	๑๔๗	๒	-	๑๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอบางไทร มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอบางไทร มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๓ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
ตำบลช้างใหญ่	๑	นายสมพงษ์ หอมหวล	๙/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลช้างใหญ่
ตำบลห่อหมก	๑	นายสวัสดิ์ อรรถอินทรีย์	๔๑หมู่ ๒
ตำบลแคตก	๑	นายบัญญัติ จิตต์สุทธิผล	ม.๔ ต.แคตก อ.บางไทร
ตำบลไผ่พระ	๑	นายบุญรุ่ง วุฒิลาภ	๑๔ หมู่ ๒ ต.ตำบลไผ่พระ
ตำบลบางพลี	-	-	-
ตำบลโคกช้าง	-	-	-
ตำบลไม้ตรา	๑	นายกิตติศักดิ์ สิงห์จูไร	ม.๔ ต.ไม้ตรา อ.บางไทร
ตำบลสนามชัย	๑	นายวัลลภ เนื่องประถม	๓๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลสนามชัย-
ตำบลกระแซง	๑	นายบรรเจิด รัมภาพ	๑๗/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลกระแซง
ตำบลราชคราม	๑	นายมนูญ เครือโชติ	๑/๓ หมู่ ๑ ตำบลราชคราม
ตำบลโพแดง	๑	นายบุญชู ไพรัตน์	๔๕ หมู่ ๓ ตำบลโพแดง
ตำบลเชียงรากน้อย	๑	นางเดือนเพ็ญ รุจิฉาย	๒๕ หมู่ ๑ ตำบลเชียงรากน้อย-
ตำบลบางไทร	-	-	-
ตำบลบ้านแปง	๑	นายบุญเริ่ม โกมุตติบาล	๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านแปง
ตำบลบ้านม้า	-	-	-
ตำบลบ้านกลึง	-	-	-
ตำบลแคออก	๑	นายอนงค์ มีหลาย	๒๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลแคออก
ตำบลบางยี่โท	๑	นายเจริญ สุขสมกลิ่น	หมู่ ๓ ตำบลบางยี่โท
ตำบลช้างเหล็ก	๑	นายอินทัย ศรีเพชร	๔/๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลช้างเหล็ก
ตำบลบ้านเกาะ	๑	นางศิริรัตน์ เชื้อสวัสดิ์	ม.๖ ต.บ้านเกาะ อ.บางไทร
ตำบลกกแก้วบุรพา	-	-	-
ตำบลหน้าไม้	๑	นายสมบูรณ์ แจ่มจำรัส	๔๖ ม.๓ ต.หน้าไม้ อ.บางไทร
ตำบลช้างน้อย	๑	นายชลอ เขียวโสกา	ม.๔ ต.ช้างน้อย อ.บางไทร
รวม	๑๙	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมพงษ์ หอมหวล

บ้านเลขที่ ๙/๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมี

ประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้าง
ความรู้ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่
กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในอาชีพการเกษตรต่อไป

แนวทางการพัฒนา : - ปรับปรุงและพัฒนาฐานการเรียนรู้สู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
ผลิตตามความต้องการของตลาด

- พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการปลูก
พืช เลี้ยงสัตว์ ประมง บัญชีครัวเรือน ฯลฯ
- ขยายเครือข่าย ศพก. ให้ครบทุกตำบล สร้างวิทยากรและเกษตรกรต้นแบบเครือข่าย
ภาคี ที่มีความรู้และความสามารถ
- เป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอาชีพการเกษตรเพื่อความยั่งยืนสู่ Smart Farmer

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : - สามารถลดต้นทุนการผลิตจาก ๔,๒๙๔ บาท/ไร่ เหลือ ๒,๗๐๐ บาท/ไร่
ผลผลิตข้าว ๑,๒๘๐ กิโลกรัม/ไร่

- ผลิตข้าวครบวงจร

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ
๒. การทำบัญชีครัวเรือน
๓. การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกไม้ผล
๔. การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ

หลักสูตรบังคับ ๑. การทำน้ำหมักชีวภาพ
๒. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. การทำนาแบบลดต้นทุน

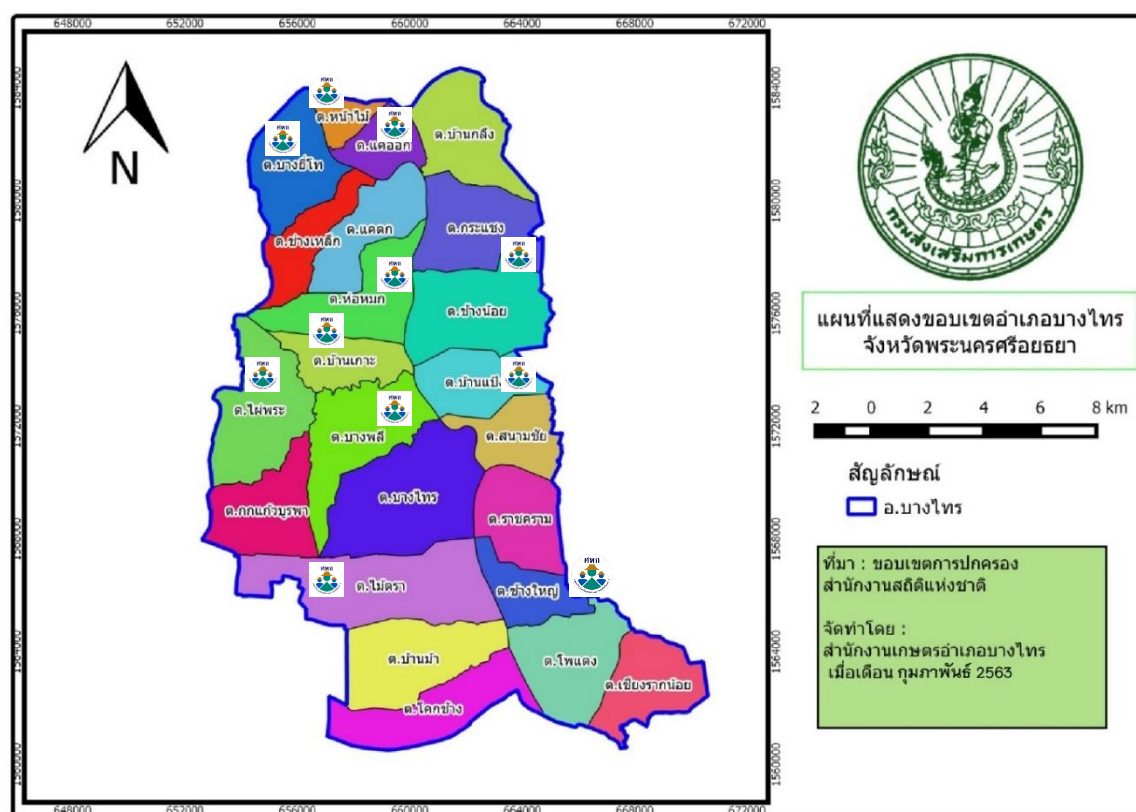
หลักสูตรเสริม ๑. การทำน้ำยาล้างจาน, น้ำยาสระผม
๒. การทำฮอร์โมนไข่เร่งติดออก
๓. การทำปุ๋ยหมักกองเตี้ย
๔. การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๑ ศูนย์

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศพก.ตำบลช้างใหญ่(หลัก)	ข้าว	๑	ช้างใหญ่	นายสมพงษ์ หอมหวล	๐๘๖-๐๔๓๒๐๘๑
๒	ศพก.บ้านแปง เครือข่าย	การจัดการดิน	๑	บ้านแปง	นายประยูร บุญปลูก	๐๘๖-๕๓๗๐๔๕๔
๓	ศพก.ไม้ตรา เครือข่าย	ข้าว	๓	ไม้ตรา	นายสะอาด สุขสุแดน	๐๘๑-๗๙๑๕๘๔๔
๔	ศพก.บางพลี เครือข่าย	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	บางพลี	นางบุญมี ชูศาสตร์	๐๘๗-๓๒๒๖๑๙๙
๕	ศพก.บ้านเกาะ เครือข่าย	พืชผัก	๖	บ้านเกาะ	นางศิริรัตน์ เชื้อสวัสดิ์	๐๖๓-๓๕๒๓๘๓๗
๖	ศพก.ไผ่พระ เครือข่าย	ดินและปุ๋ย	๔	ไผ่พระ	นางศศิธร คุ่มสุวรรณ	๐๘๕๑๗๖๙๘๙๓
๗	ศพก.หน้าไม้ เครือข่าย	เศรษฐกิจพอเพียง	๓	หน้าไม้	นายสมบูรณ์ แจ่มจำรัส	๐๘๒-๒๔๑๐๑๓๗
๘	ศพก.กระแซง เครือข่าย	เกษตรทฤษฎีใหม่	๓	กระแซง	นายบรรเจิด รัมภาพ	๐๖๓ ๖๖๒๐๖๓๖
๙	ศพก.บางยี่โท เครือข่าย	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๓	บางยี่โท	นายจรัญ สุขสมกลิ่น	๐๘๙-๗๔๐๓๓๒๗
๑๐	ศพก.แคออก เครือข่าย	เศรษฐกิจพอเพียง	๔	แคออก	นายอนงค์ มีหลาย	๐๘๑-๗๒๖๙๖๙๒
๑๑	ศพก.ห่อหมก เครือข่าย	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ห่อหมก	นายสวัสดิ์ อรรถอินทรีย์	๐๘๕๑๙๖๕๖๓๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอบางไทร

อำเภอบางไทร มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ข้าวตำบลช้างใหญ่
๒. แปลงใหญ่ข้าวตำบลบ้านแป่ง
๓. แปลงใหญ่ข้าวตำบลไม้ตรา
๔. แปลงใหญ่ประมงนิคมเกษตรกรรมฯ บางไทร

แผนการผลิตรายกลุ่มของ...แปลงใหญ่ ข้าว ตำบลช้างใหญ่

ที่อยู่ ๖๔ หมู่ ๑ ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม.ผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๒๙๗ บาท/ไร่ เป็น ๔,๐๐๐ บาท (๕%)...
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘๐๐/ไร่ เป็น ๙๐๐/ไร่ (๑๒.๕%)
- เป้าหมายรายได้.....๙,๔๗๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย.....๖,๑๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕
๒. ผลผลิต/สินค้า จากแปลงใหญ่มีตลาดรองรับไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐
๓. จัดทำและทบทวนแผนการตลาด แผนธุรกิจ และการเชื่อมโยงตลาด

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	←		→											
จัดทำและทบทวนแผนการตลาด แผนธุรกิจ และการเชื่อมโยงตลาด				←		→								
จัดประชุมให้ความรู้เกษตรกรหรือสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่							←		→					
ติดตามประเมินผลการดำเนินการ และรายงานความก้าวหน้าตามช่องทางที่กำหนดของมาตรการและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ										←		→		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ ข้าวตำบลบ้านแป่ง

ที่อยู่ อยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านแป่งและตำบลสนามชัย

กิจกรรม.ผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน...ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๕๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๕๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต...เพิ่มผลผลิต จาก ๓๕๐/ไร่ เป็น ๔๐๐/ไร่ (๖.๖๗%)
- เป้าหมายรายได้.....๖,๖๔๐ บาท/ไร่
- ประเมินการใช้จ่าย.....๓,๘๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ๑.....สมาชิกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทุกแปลง
- ๒.....การผลิตข้าวเป็นแบบอินทรีย์ปลอดสารเคมี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
- ๓.....มีสินค้าที่ได้มาตรฐานของกลุ่ม พร้อมตลาดในการรับซื้อ

ตารางที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลบ้านแปง-สนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
เตรียมหาปัจจัยในการผลิต ให้ทันการเพาะปลูก	←		→											
กำหนดสมาชิกในการเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ (ไข่แดง, ไข่ขาว)และขอเช่าสถานที่ทำลานตาก ยุ้งฉาง และเก็บปัจจัยการผลิต				←		→								
ติดต่อ ตลาดรับซื้อ โรงสี เถ้าแกล่ง และติดต่อ เครื่องอัดฟาง (เช่า,ซื้อ)							←		→					
หารือในการสร้างแบรนด์สินค้า และวางสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ช่องทางการจำหน่าย										←		→		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่...ข้าวตำบลไม้ตรา...

ที่อยู่.....อยู่ในพื้นที่ตำบลไม้ตรา (๔๔/๒ ม.๓ ต.ไม้ตรา อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา)

กิจกรรม...ผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน...ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๕๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๕๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต...เพิ่มผลผลิต จาก ๓๕๐/ไร่ เป็น ๔๐๐/ไร่ (๖.๖๗%)
- เป้าหมายรายได้.....๖,๖๔๐ บาท/ไร่
- ประเมินการใช้จ่าย.....๓,๘๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. สมาชิกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทุกแปลง
๒. การผลิตข้าวเป็นแบบอินทรีย์ปลอดสารเคมี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
๓. มีสินค้าที่ได้มาตรฐานของกลุ่ม พร้อมตลาดในการรับซื้อ

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ประมงนิคมเกษตรบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
เตรียมหาปัจจัยในการผลิต ให้ทันการเพาะเลี้ยงตลอดปี๒๕๖๖	←		→												
กำหนดสมาชิกในการเป็นผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ				←		→									
ติดต่อ ตลาดรับซื้อ				←		→									
ผลิตสัตว์น้ำเพื่อจำหน่าย				←								→			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ ประมง นิคมเกษตรกรรมฯ บางไทร

ที่อยู่ นิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกพิการบางไทร ตำบลบางไทร

กิจกรรม ผลิตสัตว์น้ำ (ปลาเบญจพรรณ)

- เป้าหมายการดำเนินงาน...ลดต้นทุนการผลิต...๒๐%
- เป้าหมายผลผลิต...เพิ่มผลผลิต...๒๐%
- เป้าหมายรายได้.....๕,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย.....๒,๕๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. เทคนิคการจัดการการผลิต
๒. มาตรฐานสินค้า และตลาดรองรับ
๓. การบริหารจัดการกลุ่ม

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

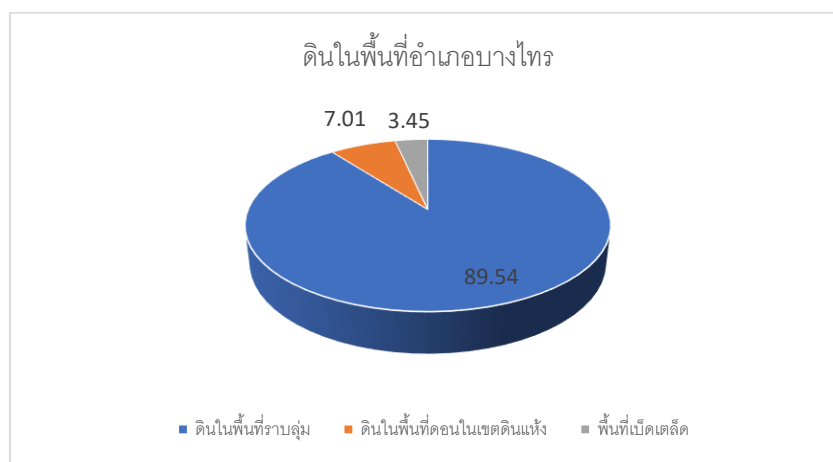
ดินในพื้นที่อำเภอบางไทร เป็นดินดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๑๒๘,๐๐๓.๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๕๔ รองลงมาคือ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๑๐,๐๒๕.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๑ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๔,๙๓๒.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๒๘,๐๐๓.๓๑	๘๙.๕๔
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๐,๐๒๕.๘๗	๗.๐๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๙๓๒.๓๗	๓.๔๕
รวม	๑๔๒,๙๖๑.๕๕	๑๐๐

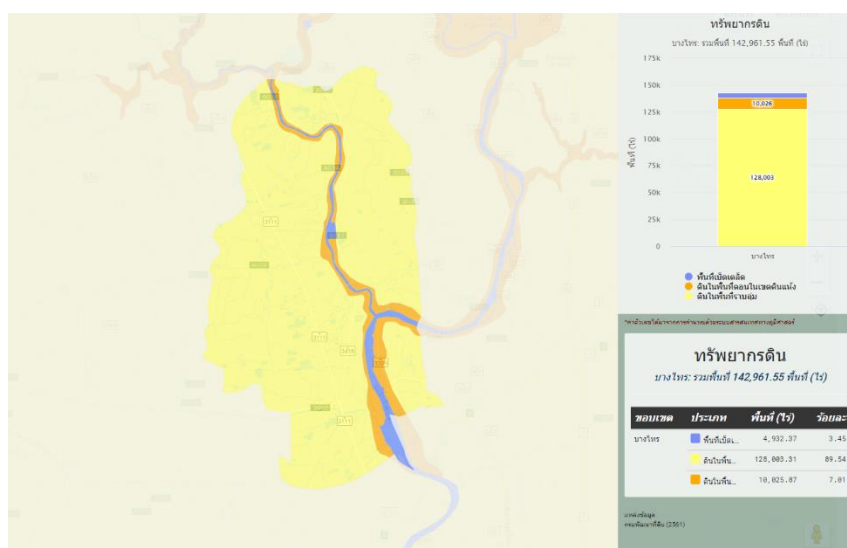
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

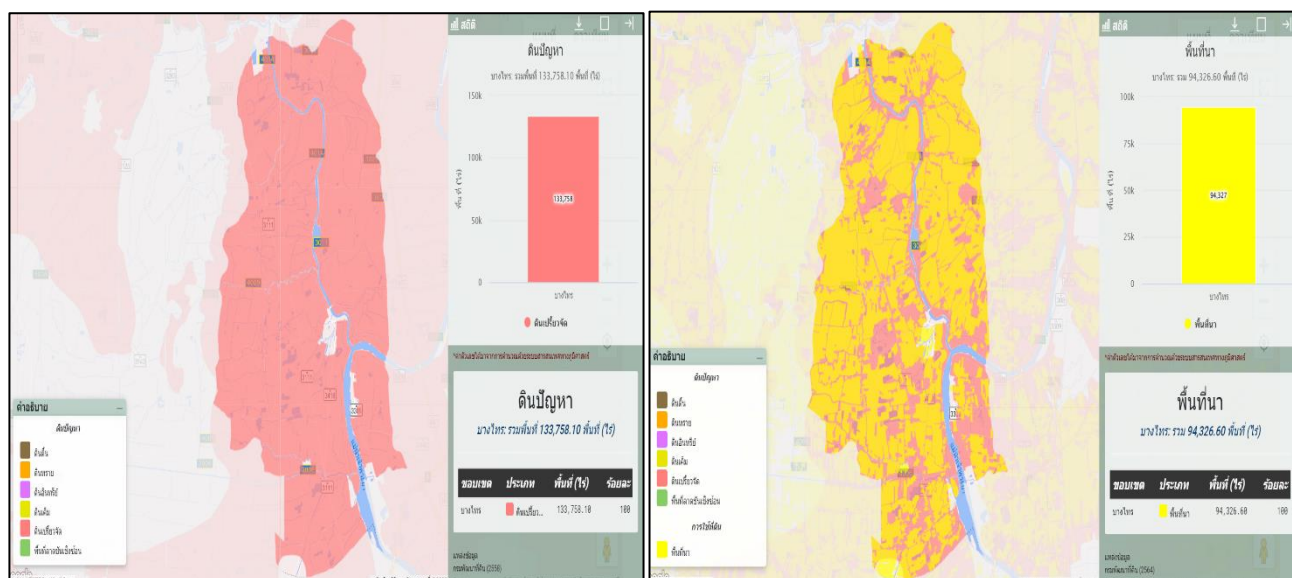

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๖)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๖)

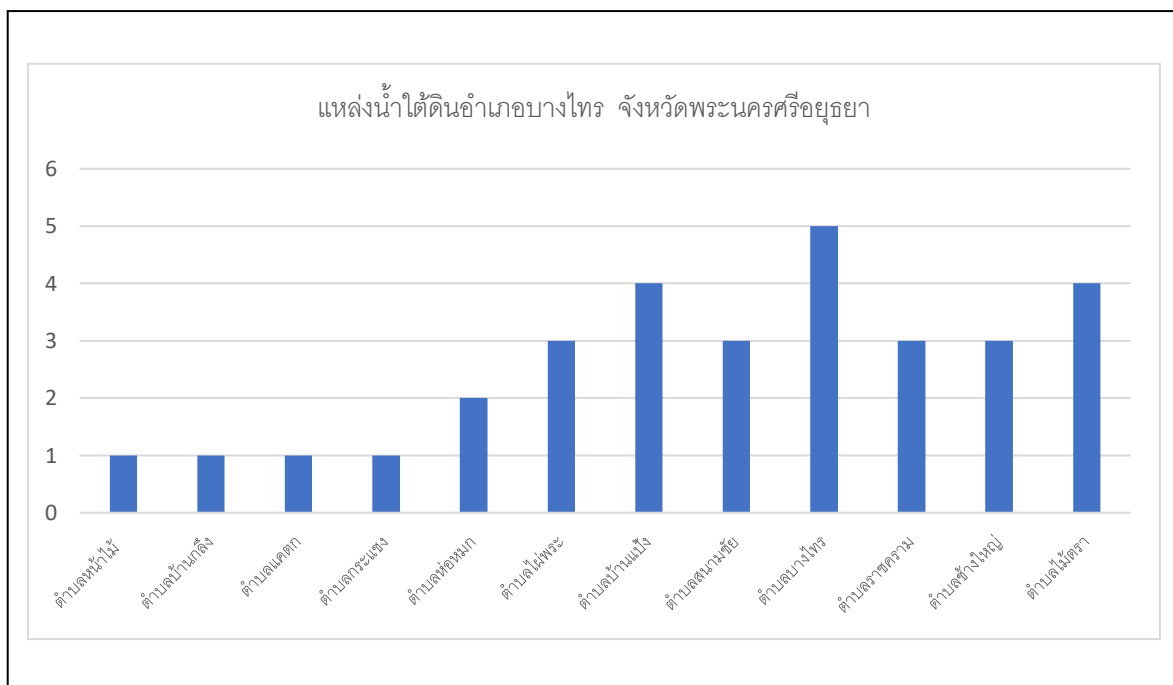
ภาพที่ ๘ แสดงการใช้พื้นที่ชุดดินปัญหา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอบางไทร เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๙.๐๒% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

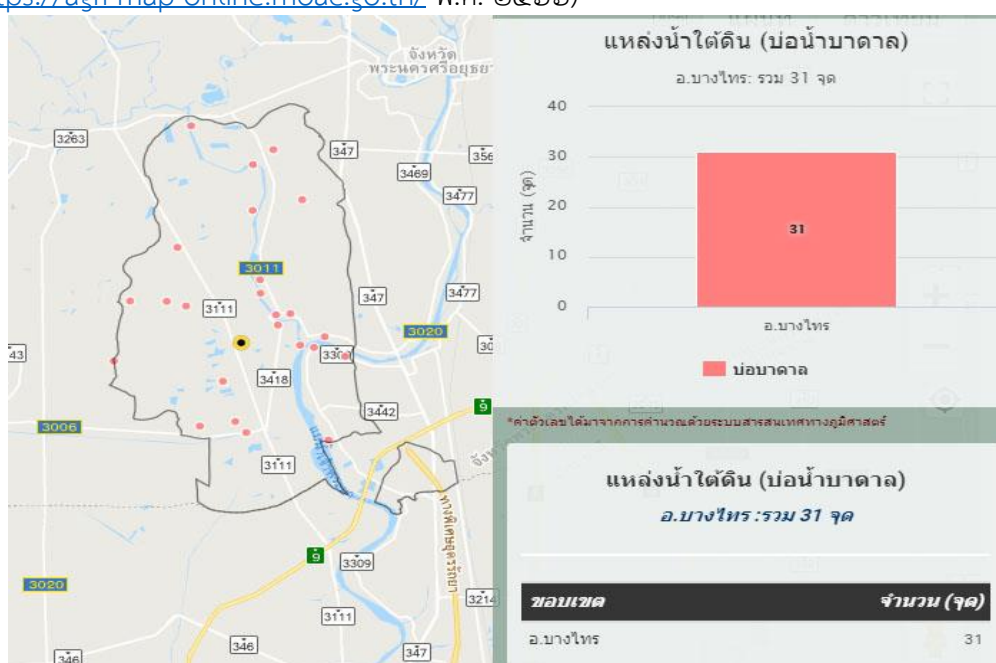
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๓๑ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลหน้าไม้	จำนวน ๑ บ่อ
ตำบลบ้านกลึง	จำนวน ๑ บ่อ
ตำบลแคตก	จำนวน ๑ บ่อ
ตำบลกระแซง	จำนวน ๑ บ่อ
ตำบลห่อหมก	จำนวน ๒ บ่อ
ตำบลไผ่พระ	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลบ้านแปง	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลสนามชัย	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลบางไทร	จำนวน ๕ บ่อ
ตำบลราชคราม	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลช้างใหญ่	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลไม้ตรา	จำนวน ๔ บ่อ

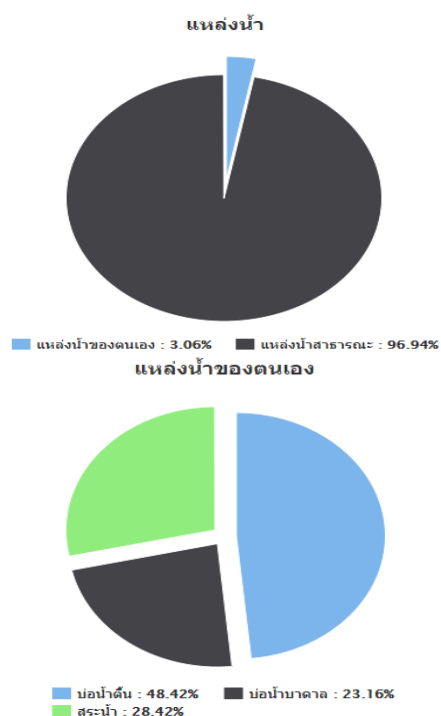
ภาพที่ ๙ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

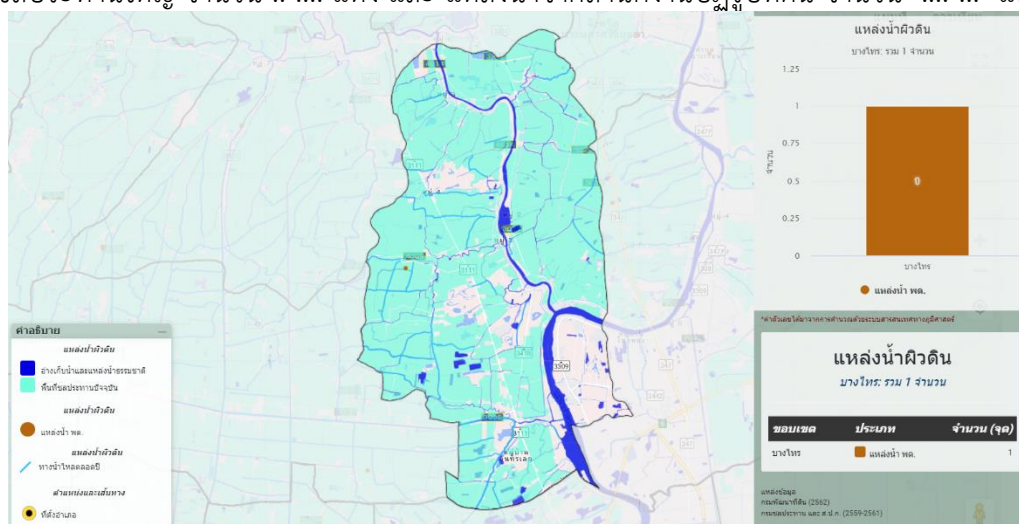
แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ครัวเรือน	ร้อยละ
แหล่งน้ำของตนเอง	93.00	3.06
บ่อน้ำดิน	46.00	48.42
บ่อน้ำบาดาล	22.00	23.16
สระน้ำ	27.00	28.42
แหล่งน้ำสาธารณะ	2,950.00	96.94
บ่อน้ำบาดาล	0.00	0.00
หนอง/สระ	15.00	0.50
คลองชลประทาน	2,910.00	96.29

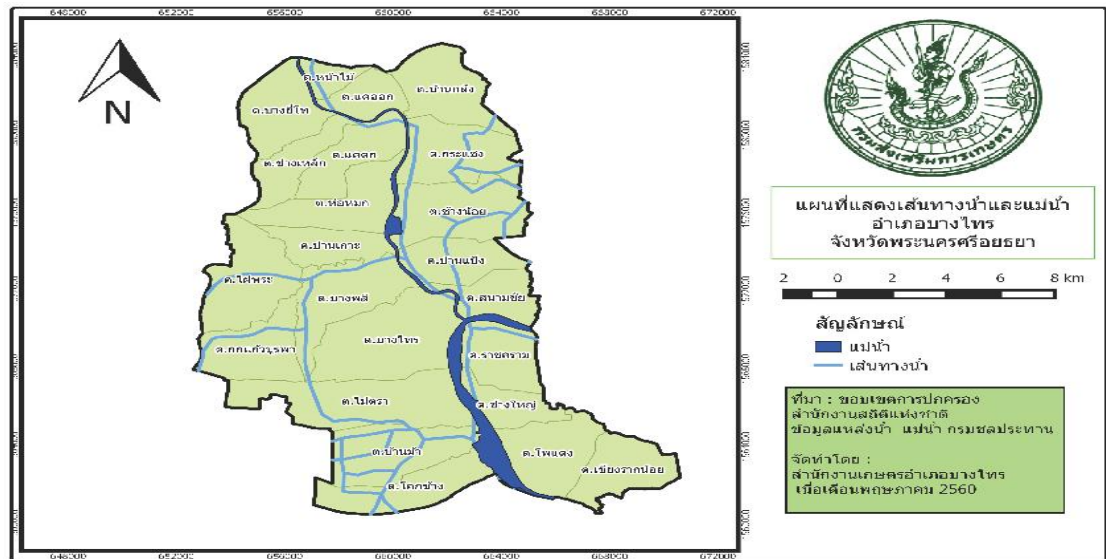

ภาพที่ ๑๑ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอบางไทรมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ...๑๑ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ...-... แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน-.... แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ..-.... แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน-... แห่ง

ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

- ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

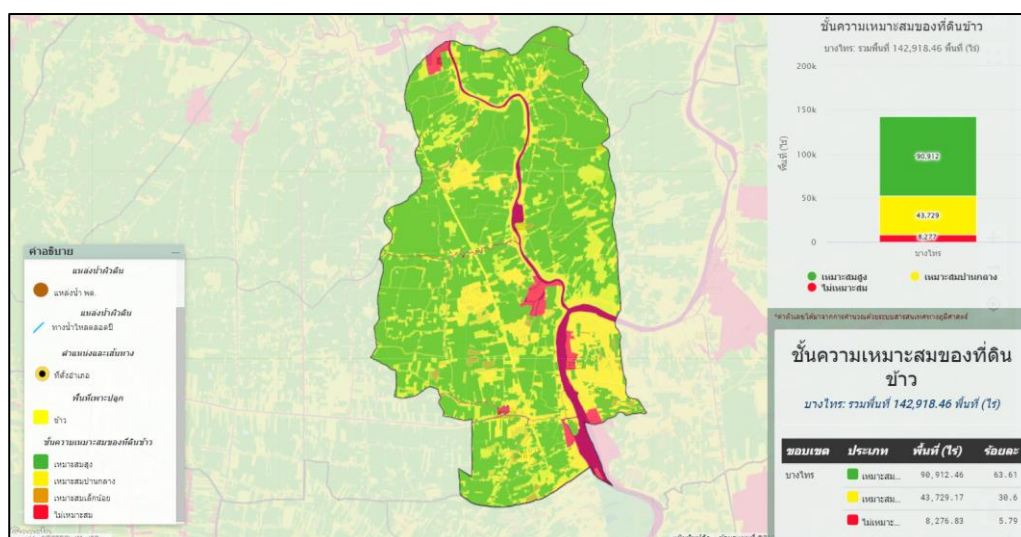
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอบางไทร มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๔๒,๙๑๘.๔๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๙๐,๙๑๒.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๓,๗๒๙.๑๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน-..... ไร่ คิดเป็นร้อยละ-.... และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘,๒๗๖.๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๙

ตารางที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอบางไทร	๙๐,๙๑๒.๔๖	๔๓,๗๒๙.๑๗	-	๘,๒๗๖.๘๓	๑๔๒,๙๑๘.๔๖
ตำบลช้างใหญ่	๑,๒๔๕.๒๓	๑,๙๐๒.๔๘	-	๘๐๒.๗๘	๓,๙๕๐.๔๙
ตำบลห่อหมก	๕,๑๓๖.๖๒	๑,๗๒๓.๕๖	-	๓๑๔.๑๘	๗,๑๗๔.๓๖
ตำบลแคตก	๓,๗๗๖.๕๔	๑,๗๕๔.๕๑	-	๒๔๖.๘๗	๕,๗๗๗.๙๒
ตำบลไผ่พระ	๘,๔๑๒.๐๐	๘๖๗.๔๗	-	๔๗.๒๓	๙,๓๒๖.๗๐
ตำบลบางพลี	๔,๓๙๖.๒๔	๓,๕๕๔.๘๑	-	๑๐๓.๖๓	๘,๐๕๔.๖๘
ตำบลโคกช้าง	๓,๗๔๖.๙๑	๒,๔๕๐.๕๑	-	๙๖๔.๓๘	๗,๑๖๑.๘๐
ตำบลไม้ตรา	๗,๕๒๓.๕๗	๔,๑๗๓.๖๑	-	๗๘๖.๘๒	๑๒,๔๘๔
ตำบลสนามชัย	๒,๒๐๔.๘๗	๒,๕๓๐.๖๕	-	๒๒.๘๑	๔,๗๕๘.๓๓
ตำบลกระแซง	๖,๒๓๔.๔๓	๑,๐๐๔.๗๔	-	๔.๗๖	๗,๒๔๓.๙๓
ตำบลราชคราม	๙๖๕.๑๐	๔,๑๙๑.๗๑	-	๑,๑๓๖.๙๗	๖,๒๙๓.๗๘
ตำบลบางไทร	๖,๕๖๔.๖๐	๔,๒๙๔.๗๐	-	๑,๕๘๓.๑๐	๑๒,๔๔๒.๔๐
ตำบลบ้านแปง	๓,๗๑๕.๖๙	๑,๔๘๗.๐๕	-	๘๐.๐๔	๕,๒๘๒.๗๘
ตำบลบ้านม้า	๔,๖๓๑.๓๓	๓,๒๓๘.๒๘	-	๖๒๕.๕๑	๘,๔๙๕.๑๒
ตำบลบ้านกลึง	๖,๘๙๘.๑๗	๑,๔๓๓.๖๗	-	๖๓.๐๒	๘,๓๙๔.๘๖
ตำบลแคออก	๑,๖๗๙.๘๓	๖๒๒.๖๖	-	๗.๖๑	๒,๓๑๐.๑๐
ตำบลบางยี่โท	๔,๕๑๗.๒๘	๑,๔๘๙.๗๕	-	๘๒๕.๐๔	๖,๘๓๒.๐๗
ตำบลช่างเหล็ก	๒,๗๒๐.๘๒	๑,๔๒๖.๗๑	-	๑๐๒.๒๖	๔,๒๔๙.๗๙
ตำบลบ้านเกาะ	๓,๓๙๙.๕๑	๑,๐๓๙.๑๐	-	๑๒๓.๗๕	๔,๕๖๒.๓๖
ตำบลกกแก้วบูรพา	๕,๓๔๑.๓๒	๑,๔๐๕.๐๘	-		๖,๗๔๖.๔๐
ตำบลหน้าไม้	๑,๓๔๗.๑๖	๖๑๕.๖๓	-	๗๒.๒๙	๒,๐๓๕.๐๘
ตำบลช้างน้อย	๖,๔๕๕.๒๔	๒,๔๘๒.๔๘	-	๓๖๓.๗๕	๙,๓๐๑.๔๘

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

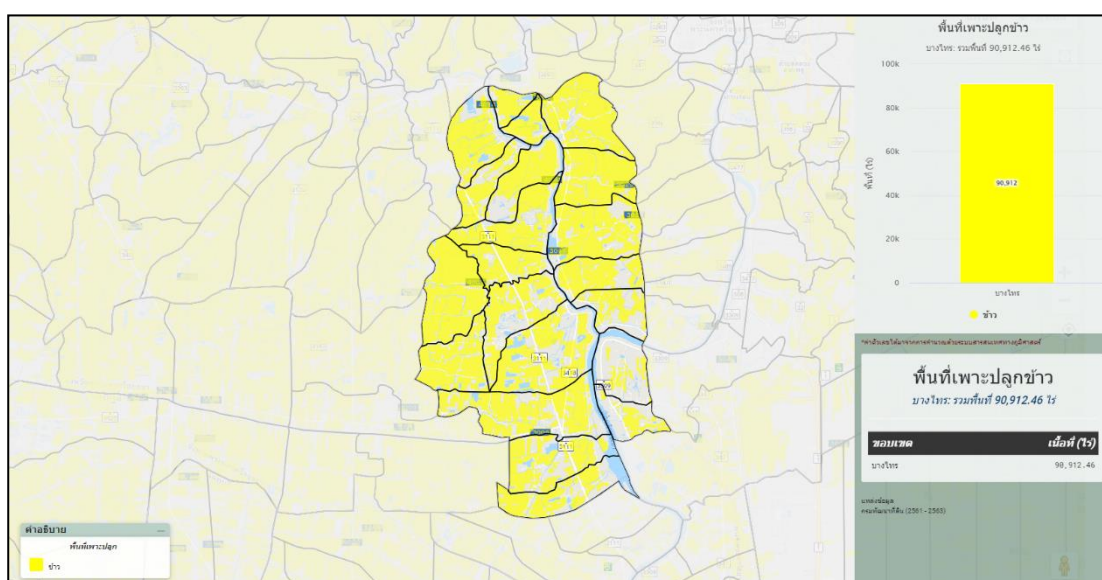
อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๗๔,๗๒๙.๑๗ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ข้าบลำไ้พระ จำนวน ๖,๐๐๕.๙๗ ไร่ รองลงมาคือข้าบลำไ้ตรา จำนวน ๔,๘๘๓ ไร่ และข้าบลูกแก้วบุรพา จำนวน ๔,๖๗๗.๓๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่การปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
บางไทร	๔,๑๘๖.๒๕
บางพลี	๔,๐๙๖.๔๓
สนามชัย	๒,๖๖๐.๙๖
บ้านแปง	๒,๙๐๐.๙๐
หน้าไม้	๑,๔๓๗.๕๐
บางยี่ไท	๓,๑๗๔.๑๐
แคออก	๑,๕๕๐.๕๐
แคตก	๓,๐๘๘.๐๐
ช่างเหล็ก	๒,๒๗๒.๐๐
กระแซง	๔,๖๙๐.๘๖
บ้านกลี้ง	๓,๑๕๔.๕๘
ช้างน้อย	๒,๖๘๘.๕๐
ห่อหมก	๔,๒๘๑.๖๘
ไผ่พระ	๕,๘๓๗.๐๔
กกแก้วบุรพา	๔,๕๘๔.๖๔
ไผ่ตรา	๔,๗๘๖.๒๙
บ้านม้า	๔,๔๓๘.๑๑

ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
บ้านเกาะ	๒,๕๓๗.๗๕
ราชคราม	๓๘๙.๒๕
ช้างใหญ่	๑,๕๙๐.๑๐
โพแดง	๒,๑๑๗.๒๕
เขียงรากน้อย	๒,๙๔๑.๐๐
โคกช้าง	๓,๙๕๗.๗๕
รวม	๗๓,๓๕๑.๔๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖/ ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

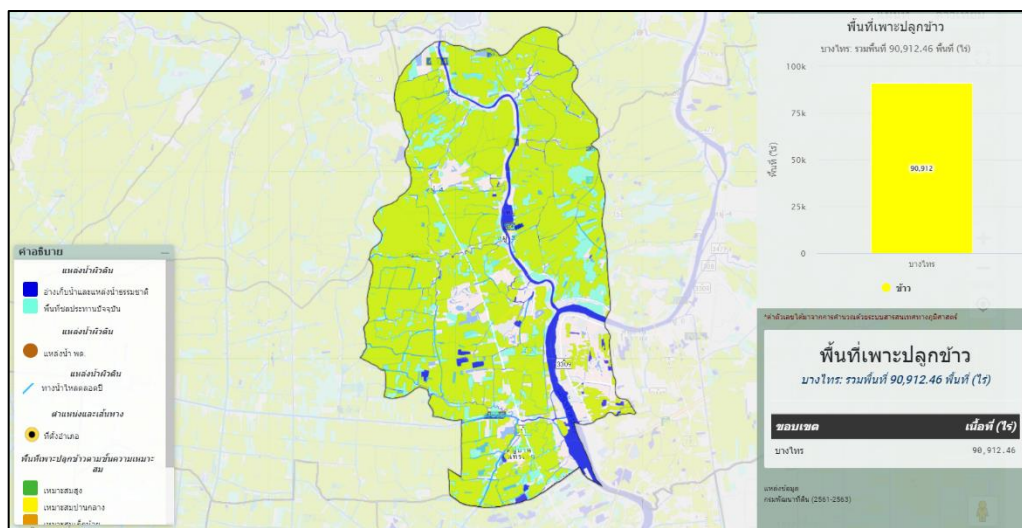
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอบางไทรมีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๗๔,๗๓๘.๗๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗๔,๗๓๘.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ไร่ คิดเป็นร้อยละ ...-.... พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ...- ไร่ คิดเป็นร้อยละ ...-.... และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ...-.... ไร่ คิดเป็นร้อยละ-....

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอบางไทร	๗๔,๗๓๘.๗๑	-	-	-	๗๔,๗๓๘.๗๑
บางไทร	๔,๒๙๐.๗๕	-	-	-	๔,๓๑๓.๒๕
บางพลี	๔,๑๔๙.๖๘	-	-	-	๔,๑๖๗.๕๐
สนามชัย	๒,๗๘๒.๗๒	-	-	-	๒,๗๘๒.๗๒
บ้านแปง	๒,๘๙๓.๖๙	-	-	-	๒,๘๙๓.๖๐
หน้าไม้	๑,๔๖๗.๙๓	-	-	-	๑,๓๙๗.๗๑
บางยี่โท	๓,๐๘๐.๐๐	-	-	-	๓,๒๒๑.๗๕
แคออก	๑,๕๔๐.๘๐	-	-	-	๑,๕๔๐.๕๔
แคตก	๓,๐๖๘.๗๕	-	-	-	๓,๑๐๓.๘๘
ช่างเหล็ก	๒,๒๗๘.๐๐	-	-	-	๒,๓๑๖.๒๕
กระแซง	๔,๗๒๓.๙๗	-	-	-	๔,๖๙๐.๒๕
บ้านกลิ้ง	๓,๒๕๒.๓๔	-	-	-	๓,๒๗๓.๒๗
ช่างน้อย	๒,๕๗๕.๐๐	-	-	-	๒,๖๗๒.๗๕
ห่อหมก	๔,๕๔๗.๖๘	-	-	-	๔,๖๐๕.๕๐
ไผ่พระ	๖,๐๕๔.๗๕	-	-	-	๖,๐๐๕.๙๗
กกแก้วบุรพา	๔,๖๐๗.๐๖	-	-	-	๔,๖๗๗.๓๑
ไม้ตรา	๔,๙๗๗.๕๔	-	-	-	๔,๘๕๓.๔๘
บ้านม้า	๔,๒๙๐.๗๕	-	-	-	๔,๓๗๑.๗๕
บ้านเกาะ	๔,๑๔๙.๖๘	-	-	-	๒,๕๕๘.๗๕
ราชคราม	๓๒๑.๒๕	-	-	-	๓๒๑.๒๕
ช่างใหญ่	๑,๙๗๑.๘๕	-	-	-	๑,๙๗๑.๘๕
โพแดง	๑,๙๙๐.๓๘	-	-	-	๑,๙๙๐.๓๘
เชียงรากน้อย	๒,๗๒๒.๐๐	-	-	-	๒,๗๒๒.๐๐
โคกช้าง	๔,๒๘๗.๐๐	-	-	-	๔,๒๘๗.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางไทร
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

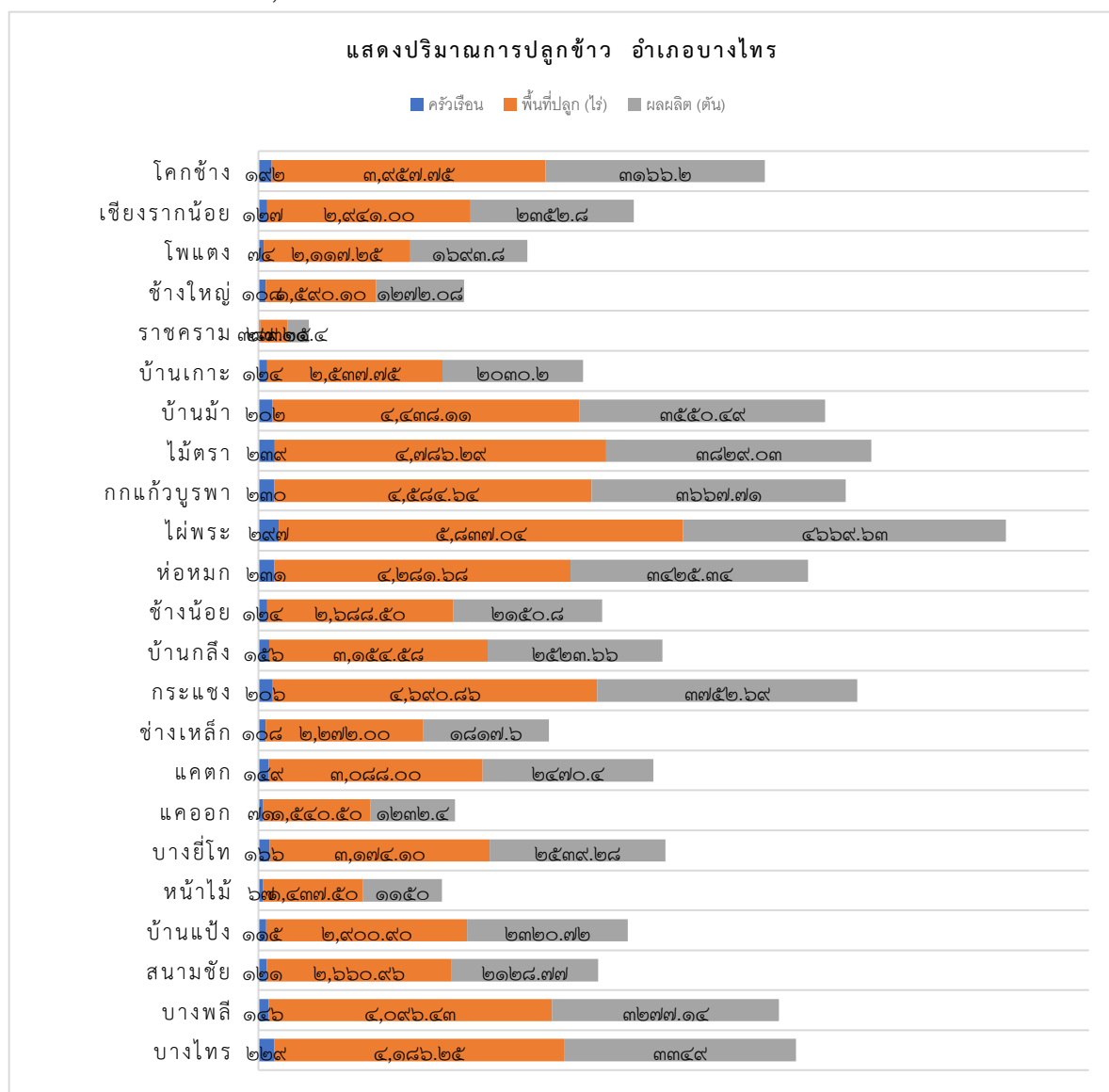
อำเภอบางไทร มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๗๔,๗๓๘ ไร่ ๓,๕๕๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดตำบลไผ่พระ ตำบลไผ่พระ จำนวน ๖,๐๐๕.๙๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลไม้ตรา จำนวน ๔,๘๕๓.๔๘ ไร่ และตำบลกกแก้วบุรพา จำนวน ๔,๖๗๗.๓๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว(ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(ตัน)
บางไทร	๒๒๙	๔,๑๘๖.๒๕	๔,๑๘๖.๒๕	๓๓๔๙.๐๐	๐.๘
บางพลี	๑๔๖	๔,๐๙๖.๔๓	๔,๐๙๖.๔๓	๓๒๗๗.๑๔	๐.๘
สนามชัย	๑๒๑	๒,๖๖๐.๙๖	๒,๖๖๐.๙๖	๒๑๒๘.๗๗	๐.๘
บ้านแปง	๑๑๕	๒,๙๐๐.๙๐	๒,๙๐๐.๙๐	๒๓๒๐.๗๒	๐.๘
หน้าไม้	๖๗	๑,๔๓๗.๕๐	๑,๔๓๗.๕๐	๑๑๕๐.๐๐	๐.๘
บางยี่โท	๑๖๖	๓,๑๗๔.๑๐	๓,๑๗๔.๑๐	๒๕๓๙.๒๘	๐.๘
แคออก	๗๑	๑,๕๔๐.๕๐	๑,๕๔๐.๕๐	๑๒๓๒.๔๐	๐.๘
แคตึก	๑๔๙	๓,๐๘๘.๐๐	๓,๐๘๘.๐๐	๒๔๗๐.๔๐	๐.๘
ช่างเหล็ก	๑๐๘	๒,๒๗๒.๐๐	๒,๒๗๒.๐๐	๑๘๑๗.๖๐	๐.๘
กระแซง	๒๐๖	๔,๖๙๐.๘๖	๔,๖๙๐.๘๖	๓๗๕๒.๖๙	๐.๘
บ้านกลิ้ง	๑๕๖	๓,๑๕๔.๕๘	๓,๑๕๔.๕๘	๒๕๒๓.๖๖	๐.๘
ช้างน้อย	๑๒๔	๒,๖๘๘.๕๐	๒,๖๘๘.๕๐	๒๑๕๐.๘๐	๐.๘
ห่อหมก	๒๓๑	๔,๒๘๑.๖๘	๔,๒๘๑.๖๘	๓๔๒๕.๓๔	๐.๘
ไผ่พระ	๒๙๗	๕,๘๓๗.๐๔	๕,๘๓๗.๐๔	๔๖๖๙.๖๓	๐.๘
กกแก้วบุรพา	๒๓๐	๔,๕๘๔.๖๔	๔,๕๘๔.๖๔	๓๖๖๗.๗๑	๐.๘
ไม้ตรา	๒๓๙	๔,๗๘๖.๒๙	๔,๗๘๖.๒๙	๓๘๒๙.๐๓	๐.๘
บ้านม้า	๒๐๒	๔,๔๓๘.๑๑	๔,๔๓๘.๑๑	๓๕๕๐.๔๙	๐.๘

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว(ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(ตัน)
บ้านเกาะ	๑๒๔	๒,๕๓๗.๗๕	๒,๕๓๗.๗๕	๒๐๓๐.๒๐	๐.๘
ราชคราม	๒๗	๓๘๙.๒๕	๓๘๙.๒๕	๓๑๑.๔๐	๐.๘
ช้างใหญ่	๑๐๘	๑,๕๙๐.๑๐	๑,๕๙๐.๑๐	๑๒๗๒.๐๘	๐.๘
โพแดง	๗๔	๒,๑๑๗.๒๕	๒,๑๑๗.๒๕	๑๖๙๓.๘๐	๐.๘
เขียงรากน้อย	๑๒๗	๒,๙๔๑.๐๐	๒,๙๔๑.๐๐	๒๓๕๒.๘๐	๐.๘
โคกช้าง	๑๙๒	๓,๙๕๗.๗๕	๓,๙๕๗.๗๕	๓๑๖๖.๒๐	๐.๘
รวม	๓,๓๖๗	๗๓,๓๕๑.๔๒	๗๓,๓๕๑.๔๒	๕๘,๖๘๑.๑๔	๐.๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑, กข ๕๗, หอมประทุม , ฯลฯ)

(๒) การเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินโดย ไถตะ ไถแปร และตีนนา

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าววงอก อัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๔) ระบบการให้น้ำในแปลงนาเกษตรกร ทั้งหมดอาศัยระบบชลประทานและน้ำฝนเป็นหลักในการผลิตข้าว

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชร่องนอกรอบคูไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังออก เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคใบขาว, เพลี้ยไฟ, เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๐-๓๐ วัน ครั้งที่ ๒ ข้าวอายุเดือน ๖๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๑๒-๘ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ และใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ ใช้รถเกี่ยวข้าว และใช้รถบรรทุกในการนำข้าวไปขายโรงสี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการอัดฟางข้าว โถกลบตอซังและใช้น้ำหมักใส่พร้อมการปล่อยน้ำเข้านา

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางไทร มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←.....→			←.....	△			▽		→.....	△	
ข้าว (นาปรัง)	←.....		▽	←.....			→.....				←.....	→.....

สัญลักษณ์

←.....→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←..... ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางไทรมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๗๕๐ บาทและพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๗๕๐ บาท

ตารางที่ ๑๘ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

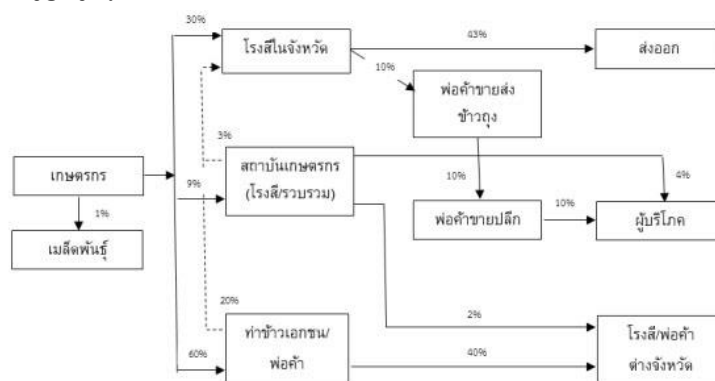
รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		ระบุชนิด/สูตรปุ๋ย	
	อัตราการใช้	ค่าใช้จ่าย (บาท)	อัตราการใช้	ค่าใช้จ่าย (บาท)		
ค่าพันธุ์ข้าว	๒๕ กก./ไร่	๕๐๐	๒๕ กก./ไร่	๕๐๐	-	หมายเหตุ
ค่าเตรียมดิน (ไถ-ตี-เทือก)	๓๕๐ กก./ไร่	๓๕๐	๓๕๐ กก./ไร่	๓๕๐	-	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔๕๐ บาท/ไร่	๔๕๐	๔๕๐ บาท/ไร่	๔๕๐	-	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑	๒๕ กก./ไร่	๔๐๐	๒๕ กก./ไร่	๔๐๐	๑๖-๒๐-๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒	๒๐ กก./ไร่	๓๒๐	๒๐ กก./ไร่	๓๒๐	๔๖-๐-๐	
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓	-	-	-	-	-	
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-	-	-	
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	-	
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	-	
ค่าแรงหว่านข้าว/หว่านปุ๋ย/พ่นสารเคมีเฉลี่ยต่อไร่	๒๙๐	๒๙๐	๒๙๐	๒๙๐	-	
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	-	
ค่าขนส่ง	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	-	
ค่าเช่า	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	-	
ค่าอื่นๆ	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๐	-	
รวม		๔,๗๕๐		๔,๗๕๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เกษตรกรปลูกข้าวในอำเภอบางไทร ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวแข็ง (กข. ๔๑, กข. ๔๗, กข. ๕๗, กข. ๖๑, และพิษณุโลก ๒ ซึ่งข้าวพันธุ์เหล่านี้ เมื่อจำหน่ายแล้ว จะมีราคาประมาณ ๖,๕๐๐ – ๖,๙๐๐ บาท/ตัน ซึ่งจะแตกต่างจาก ข้าวที่เพาะปลูกไว้เพื่อสืบทอดพันธุ์ เช่น กข. ๔๓ และข้าวหอมปทุม ซึ่งจะมีราคาที่สูงกว่า (ราคาประมาณ ๘,๕๐๐ – ๘,๙๐๐ บาท/ตัน)

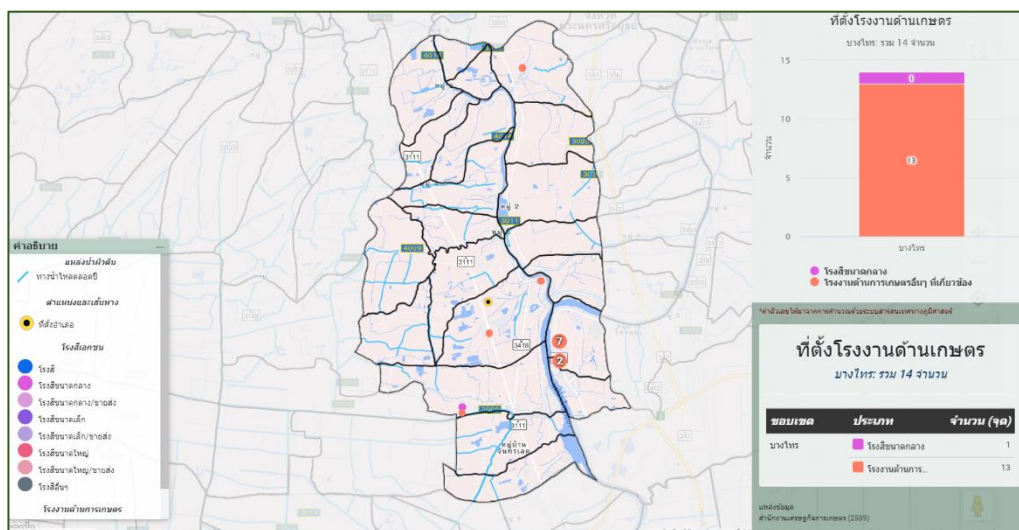
(๑) วิธีการตลาดของข้าว

ภาพที่ ๑๙ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: Agri-Map), พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
อำเภอบางไทร มีโรงสีข้าวขนาดกลาง รวม ๑ แห่ง

ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-Map), พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบ ในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๕ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. การเตรียมดินและการใช้เมล็ดพันธุ์
๒. การเก็บตัวอย่างดินและปุ๋ยสังเคราะห์
๓. การทำน้ำหมักชีวภาพและฮอร์โมนไข่
๔. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี

ตารางที่ ๑๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสมพงษ์ หอมหวล	๑	ช้างใหญ่	บางไทร	๒๕๖๒	ทำนา
๒	นายเกรียงศักดิ์ อมรกุล	๒	เชียงรากน้อย	บางไทร	๒๕๖๒	ทำนา
๓	นายจรัญ สุขสมกลิ่น	๓	บางอีโต้	บางไทร	๒๕๖๒	ทำนา
๔	นายณรงค์ จิตรบรร	๒	หน้าไม้	บางไทร	๒๕๖๒	ทำนา
๕	นายบรรเจิด รัมภาพ	๓	กระแซง	บางไทร	๒๕๖๖	ทำนา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ามะพร้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

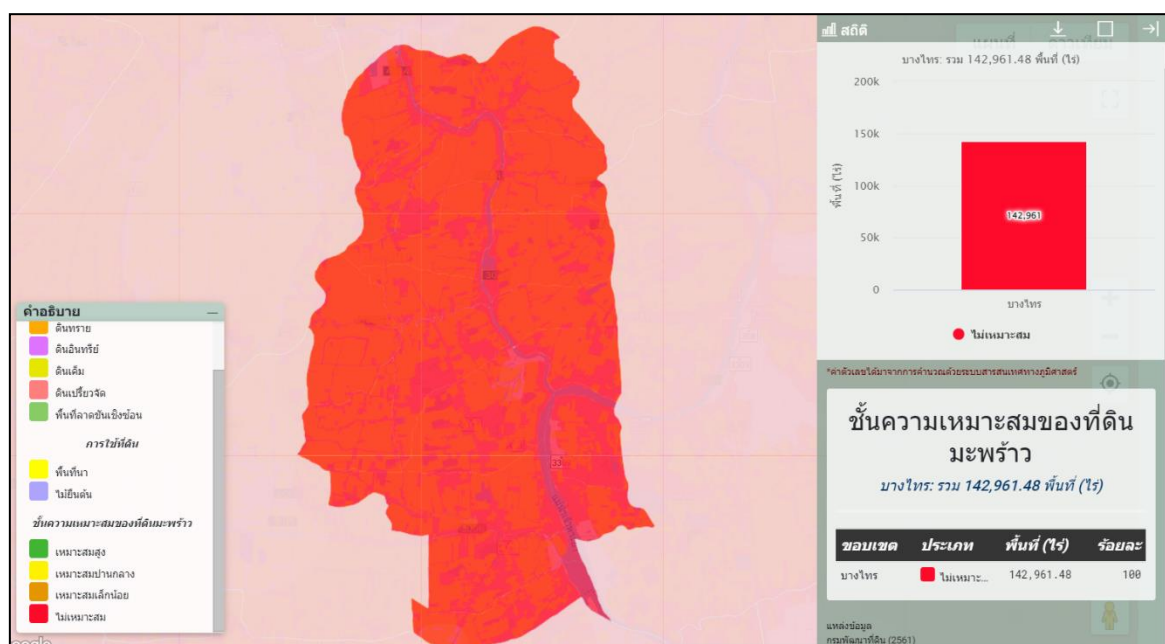
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอบางไทร ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวจำนวน ๔๑ ครัวเรือน พื้นที่จำนวน ๖๐๓.๓๕ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกมะพร้าวทั้งหมดเนื่องจากเป็นพื้นที่ดินเปรี้ยวหรือกรดจัด ดังนั้นเกษตรกรที่ต้องการปลูกมะพร้าว จึงต้องมีการศึกษาแล้วปรับสภาพดินเพื่อให้สามารถปลูกมะพร้าวได้ และมีการดูแลให้สามารถทนดินเปรี้ยวและให้ผลผลิตได้

ตารางที่ ๒๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร

พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว (ไร่)				
เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
-	-	-	๑๔๒,๙๖๑.๔๘	๑๔๒,๙๖๑.๔๘

ที่มา: Agri-map, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๑ แสดงชั้นเหมาะสมและการใช้ที่ดินปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : Agri-map, พ.ศ. ๒๕๖๖ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑)

การใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น

จากสภาพพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ลุ่มต่ำ และประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำนาปลูกข้าวไปปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น จำเป็นต้องขุดยกร่องปลูกให้แปลงสูงกว่าพื้นที่ดินเดิม มีคันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อควบคุมน้ำและป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ และมีการจัดการดินและน้ำให้เหมาะสมกับชนิดของไม้ผลและไม้ยืนต้นที่ปลูก

แนวทางการจัดการดินเปรี้ยวจัดในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น

๑. เริ่มต้นด้วยการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์ เพื่อจะได้รู้ว่าดินกรดรุนแรงมากหรือน้อย วัดค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) หาค่าความต้องการปูนของดิน วิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม

๒. ทำการขุดยกร่อง โดยกำหนดความกว้างของดินส่วนที่เป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ และความกว้างของร่องน้ำให้เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

๒.๑ โดยทั่วไปจะกำหนดขนาดความกว้างของดินบนร่องปลูกประมาณ ๖-๘ เมตร และขนาดร่องน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึกไม่เกิน ๑.๐ เมตร

๒.๒ ปาดดินบนของส่วนที่เป็นร่องน้ำมากองตรงกลางพื้นที่ที่เป็นสันร่องสำหรับปลูกต้นไม้

๒.๓ ขุดดินล่างของส่วนที่เป็นร่องน้ำมาถมบริเวณข้างร่อง

๒.๔ เกี่ยดินบนที่นำมากองให้ทั่วบนสันร่อง

๓. ตากดินไว้ ๑๕-๒๐ วันให้ดินสุก แล้วย่อยดินให้ละเอียดต่อไป

๔. ปรับปรุงแก้ไขความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูนโดโลไมต์ อัตราตามความต้องการปูนของดิน หรือปริมาณ ๒ ตันต่อไร่ เพื่อปรับค่า pH ให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสม โดยหว่านปูนทั่วพื้นที่แปลงปลูก หรือปรับปรุงเฉพาะหลุมปลูกก็ได้ (๓-๕ กิโลกรัมต่อหลุม) สับคลุกเคล้าปูนกับดิน รดน้ำพอชุ่ม หมักทิ้งไว้ประมาณ ๒๐ วัน ย่อยดินแล้วปลูกพืชตระกูลถั่ว (ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว) เพื่อสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด

๕. ปรับปรุงเนื้อดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกอัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อหลุม ก่อนปลูกไม้ผล ร่วมกับปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อสารเร่งซูปเปอร์ พด.๓ หลุมละ ๑๐ กิโลกรัม ก่อนปลูกพืช ป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า และใส่ปุ๋ยหมักหลังปลูกทุกปี ละ ๒๕-๕๐ กิโลกรัม รอบแนวทรงพุ่ม หรือทั่วพื้นที่ได้ทรงพุ่ม

๖. คลุมดินหลังปลูก เพื่อรักษาความชื้นในดินและป้องกันวัชพืชขึ้นด้วย โดยทั่วไปเกษตรกรจะคลุมโคนด้วยฟางข้าว ใบหญ้าแฝก หรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเหลือง ถั่วพุ่ม เพื่อสับกลบทำปุ๋ยพืชสด เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุลงดินด้วย

ให้ผลผลิต ดังนั้นการปลูกไม้ผลในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด จำเป็นต้องเพิ่มธาตุอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของพืช โดยใช้อัตราคำแนะนำการใช้ปุ๋ยสำหรับการปลูกไม้ผลของกรมส่งเสริมการเกษตร

๘. การจัดการน้ำ ทำคุ้ระบายน้ำออกจากพื้นที่การระบายน้ำออกจากพื้นที่เป็นครั้งคราว ช่วยล้างกรดและสารพิษออกจากดิน ขุดคุ้ระบายน้ำแยกส่วนกับคลองส่งน้ำ ทำการบำบัดน้ำที่ปล่อยออกมาโดยการใส่ปูน น้ำน้ำที่มีคุณภาพดีจากคลองส่งน้ำปล่อยเข้าร่องสวน การให้น้ำไม้ผล พิจารณาตามความเหมาะสมและความพร้อมของเกษตรกร มีหลายวิธี เช่น ให้โดยใช้เรือพ่นน้ำ ใช้ระบบน้ำหยด หรือระบบสปริงเกลอร์ เป็นต้น จะช่วยให้พืชที่ปลูกเจริญเติบโตได้ดี

นอกจากนี้ต้องควบคุมระดับน้ำใต้ดิน โดยขังน้ำในร่องสวนตลอดเวลา ไม่ปล่อยให้น้ำในร่องสวนแห้ง หรือควบคุมระดับน้ำใต้ดินให้อยู่สูงกว่าชั้นดินเลนที่มีสารประกอบไพไรต์ จะช่วยป้องกันการเกิดกรดเพิ่มขึ้น โดยทั่วไปแล้วควรรักษาระดับน้ำใต้ดินไม่ให้ต่ำกว่า ๑ เมตรจากผิวดิน ซึ่งจำเป็นต้องมีน้ำจากระบบชลประทานมาช่วยในการควบคุมน้ำใต้ดิน

๙. เลือกชนิดไม้ผล ไม้ยืนต้น ที่เหมาะสม พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสภาพความเป็นกรดให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสมกับการปลูกพืช (pH ๕.๕-๖.๕) สามารถปลูกไม้ผลได้ทุกชนิด อย่างไรก็ตามการเลือกชนิดพืชที่เหมาะสม เช่น มีความทนกรดได้ดีที่ระดับ pH ๕.๐-๕.๕ หรือเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สามารถให้ผลผลิตสูงได้ภายใต้การจัดการดิน น้ำ และธาตุอาหารพืชที่เหมาะสม และเป็นพืชที่ตลาดมีความต้องการสูง จะช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรได้ดี เช่น ส้มเขียวหวาน มะม่วง กล้วยหอม กระท้อน ละมุด มะพร้าว อ้อย

สับปะรด ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น สำหรับช่วงความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดินที่เหมาะสม คำนวณการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นบางชนิด

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางไทร มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว รวมจำนวน ๖๐๓.๓๕ ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวอ่อน ถึง ๕๗๐.๘๕ ไร่ โดยมีปลูกมากที่สุดในพื้นที่ตำบลช้างเหล็ก จำนวน ๓๓๐.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘๔ รองลงมาคือตำบลบางยี่ไท จำนวน ๒๓๕ ไร่ คิดเป็น ๓๘.๙๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มพืช/ชนิดพืช/พันธุ์พืช			บันทึก		
กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
ไม้ยืนต้น	มะพร้าว	มะพร้าวอ่อน	14	50	570.85
ไม้ยืนต้น	มะพร้าว	มะพร้าวแก่	16	16	14.00
ไม้ยืนต้น	มะพร้าว	ไม่ระบุ	15	15	18.50

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าวรายตำบล ในพื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ร้อยละ
บางไทร	๒	๒.๕	๐.๔๑
บางพลี	๒	๒	๐.๓๓
สนามชัย	๕	๕	๐.๘๓
บ้านแปง	๑	๐.๕	๐.๐๘
หน้าไม้	๒	๑.๒๕	๐.๒๑
บางยี่ไท	๒	๒๓๕	๓๘.๙๕
แคตก	๑	๐.๒๕	๐.๐๔
ช้างเหล็ก	๔	๓๓๐.๘๕	๕๔.๘๔
กระแซง	๒	๒	๐.๓๓
ช้างน้อย	๓	๑๓	๒.๑๕
ไผ่พระ	๒	๐.๕	๐.๐๘
กกแก้วบุรพา	๔	๒.๒๕	๐.๓๗
ไม้ตรา	๕	๓	๐.๕๐
บ้านม้า	๔	๓.๗๕	๐.๖๒
ราชคราม	๑	๑	๐.๑๗
โคกช้าง	๑	๐.๕	๐.๐๘
รวม	๔๑	๖๐๓.๓๕	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การใช้พันธุ์ดี : มะพร้าวพันธุ์น้ำหอมก้านจิบ / มะพร้าวพันธุ์ทับสะแกสำหรับมะพร้าวแกง

การเตรียมดิน : ยกร่องและขุดหลุมปลูก

การปลูก : ๑ ไร่ ประมาณ ๔๐ ต้น

ระบบการให้น้ำ : ใช้เรื่อรดน้ำ

การดูแลรักษา : หมั่นตรวจสอบแปลง สำนวโรคและแมลงอยู่เสมอ

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี

การเก็บเกี่ยว : จ้างคนเก็บเกี่ยว

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : ดูแลรักษารดน้ำใส่ปุ๋ย

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช : การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรใน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวของเกษตรกรใน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มะพร้าวพันธุ์น้ำหอม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลูก/ปลูกซ่อม/ เตรียมต้น					←→							
ให้ปุ๋ย	←→				←→					←→		
ให้น้ำ	←→											
ทำความสะอาด คอมะพร้าว							←→					
ดูแลรักษา	←→											
เก็บเกี่ยว	←→											

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๕) ต้นทุนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกรใน อำเภอบางไทร มีต้นทุน การผลิตประมาณ ๒๑,๕๐๐ บาท/ไร่/ปี

ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าวของเกษตรกร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

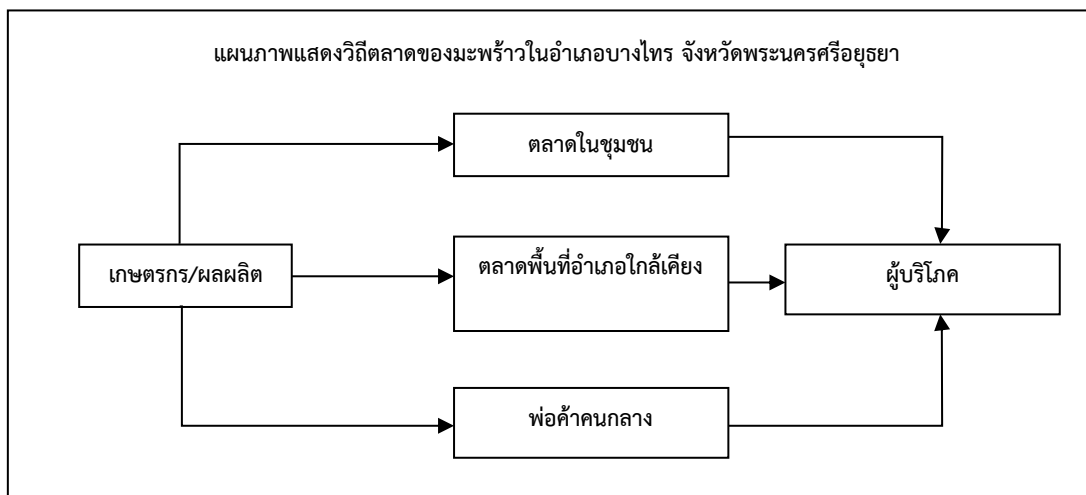
รายการ	บาท/ไร่/ปี
๑. ค่าพันธุ์	๑,๘๐๐
๒. ค่าปุ๋ย (อินทรีย์และเคมี)	๑๐,๐๐๐
๓. ฮอร์โมน	๕๐๐
๔. สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๒,๐๐๐
๕. ค่าทำความสะอาดแปลง	๕,๒๐๐
๖. ค่าเช่าที่	๒,๐๐๐
รวม	๒๑,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวในอำเภอบางไทร มีการจำหน่ายมะพร้าวในรูปแบบของการขายส่งโดยมีคนกลางมารับซื้อเพื่อไปขายต่อ หรือจัดรวบรวมส่งจำหน่ายยังตลาดกลางสินค้าเกษตรเอง และขายปลีกที่หน้าสวน

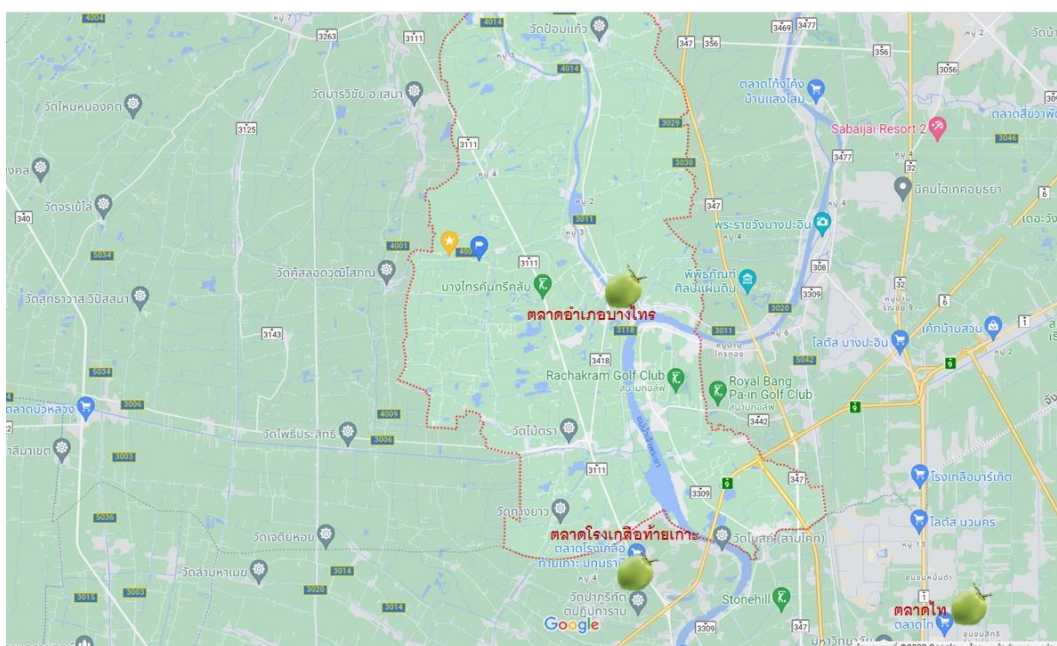

ภาพที่ ๒๓ แสดงวิถีตลาดขายมะพร้าวของอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบางไทร ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ๆไม่มี มีเพียงตลาดชุมชน และผลผลิตบางส่วนส่งจำหน่ายยังตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร เช่น ตลาดไท หรือ โรงงานแปรรูปในต่างจังหวัด

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งรับซื้อมะพร้าว อำเภอบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร มี Smart Farmer ที่เป็นต้นแบบด้านมะพร้าวดังนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะพร้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายสุเทพ นิมิต์ศิริ	๓	ช่างเหล็ก	บางไทร	-	พืช (มะพร้าว)
๒	นางสาวขวัญฤทัย จิตตคาม	๕	ช่างน้อย	บางไทร		การผลิตมะพร้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว้า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ ๕.๕ - ๗.๕) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกทรงเพื่อระบายน้ำ

(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

อำเภอบางไทร มีเกษตรกรพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๑๗๐ ครัวเรือน พื้นที่ ๒๔๖.๗๕ ไร่

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางไทร ผู้ปลูกกล้วยน้ำว้าจำนวนมาก โดยเป็นการปลูกแบบพื้นที่ข้างบ้าน สวนขนาดเล็ก หรือหัวนา พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๒๔๖.๗๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือตำบลสนามชัย รองลงมาคือตำบลบ้านม้าจำนวน ๗ ไร่ ตามลำดับ

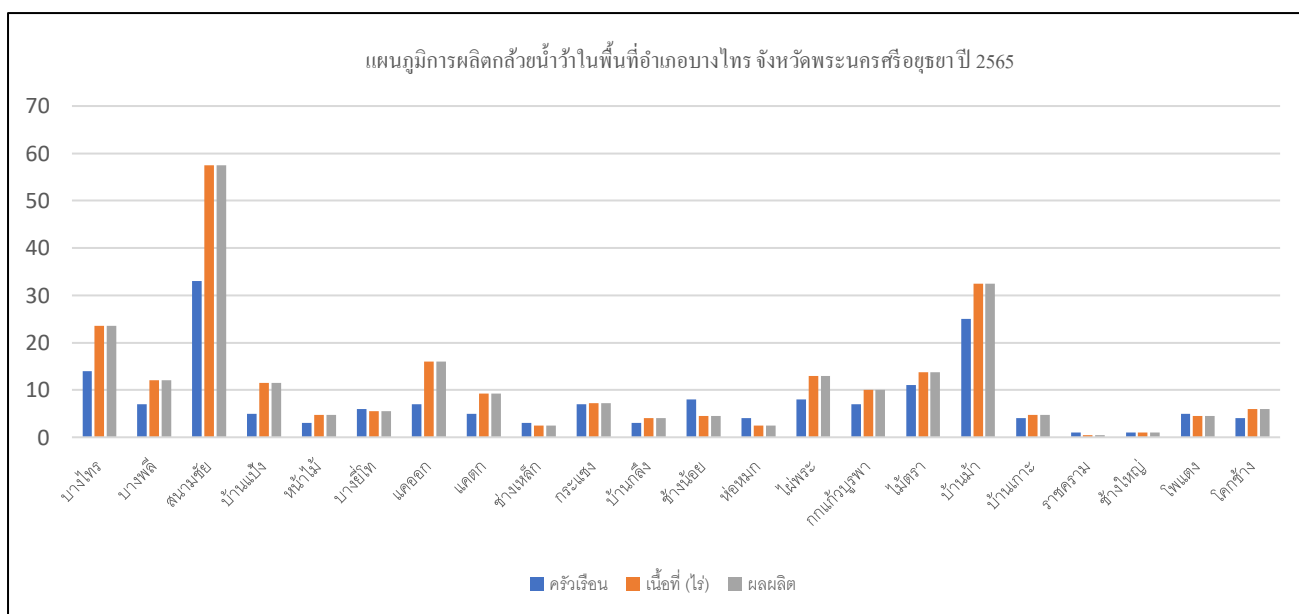
ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้ารายตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
บางไทร	๑๔	๒๓.๕	๒๓.๕
บางพลี	๗	๑๒	๑๒
สนามชัย	๓๓	๕๗.๕	๕๗.๕
บ้านแพ่ง	๕	๑๑.๕	๑๑.๕
หน้าไม้	๓	๔.๗๕	๔.๗๕
บางยี่โท	๖	๕.๕	๕.๕
แคออก	๗	๑๖	๑๖
แคตก	๕	๙.๒๕	๙.๒๕
ช่างเหล็ก	๓	๒.๕	๒.๕
กระแซง	๗	๗.๒๕	๗.๒๕
บ้านกลิ้ง	๓	๔	๔
ช่างน้อย	๘	๔.๕	๔.๕

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
ห่อหมก	๔	๒.๕	๒.๕
ไผ่พระ	๘	๑๓	๑๓
กกแก้วบุรพา	๗	๑๐	๑๐
ไม้ตรา	๑๑	๑๓.๗๕	๑๓.๗๕
บ้านม้า	๒๕	๓๒.๕	๓๒.๕
บ้านเกาะ	๔	๔.๗๕	๔.๗๕
ราชคราม	๑	๐.๕	๐.๕
ช้างใหญ่	๑	๑	๑
โพแดง	๕	๔.๕	๔.๕
โคกช้าง	๔	๖	๖
รวม	๑๗๐	๒๔๖.๗๕	๒๔๖.๗๕

* ผลผลิตกล้วยน้ำว้าเฉลี่ย ๑ ตัน/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

กล้วยชอบอากาศร้อนชื้น ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๔ องศาเซลเซียส จะชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นดินฟ้าอากาศของประเทศไทย จึงเหมาะแก่การปลูกกล้วยมาก กล้วยชอบดินปนทรายที่มีลักษณะร่วน มีการระบายน้ำและอากาศหมุนเวียนได้ดี หากมีหน่อมากเกินไป ควรเอาออกบ้าง เพื่อมิให้แย่งอาหารจากต้นแม่ ควรเก็บหน่อไว้สัก ๑ - ๒ หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพุ่มต้นแม่ การกำจัดหน่ออาจใช้เสียมคมๆ หรือมีดแซะลงไป หรือใช้มีดตัดแล้วคว้านหน่อที่อยู่เหนือดิน แล้วหยอดน้ำมันก๊าดที่บริเวณจุดเจริญ เพื่อยับยั้งการเจริญต่อไป ถ้ากล้วยอยู่ระหว่างออกดอกไม่ควรแซะหน่อ เพราะจะกระทบกระเทือนถึงต้นได้ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยม ซื้อท่อนพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือ

ได้ และบางรายซื้อต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะได้ต้นพันธุ์ที่ปลอดโรค มีคุณภาพ ตรงตามพันธุ์เดิม และควรเลือกต้นกล้าที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดิน ไถพลิกกลับดินลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ตากดินนาน ๗-๑๐ วัน เพื่อกำจัดวัชพืช จากนั้นใส่ปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กรัมต่อหลุม ป้องกันโรคตายพราย และไถพรวนกลบ ถ้าพื้นที่เป็นดินเหนียวหรือบริเวณที่มีน้ำท่วมขัง ควรยกร่อง และปลูกบนแนวสันร่อง ระยะที่เหมาะสมคือ ๒.๕ x ๒.๕ เมตร จำนวนต้นเฉลี่ย ๒๐๐ - ๒๕๐ ต้น/ไร่

(๓) การปลูก

ปลูกด้วยหน่อใบแคบ หรือต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยเตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ผสมดินปุ๋ยคอกจำนวน ๕ กิโลกรัม และปุ๋ยร็อคฟอสเฟส จำนวน ๕๐ กรัม เข้าด้วยกันในหลุมให้สูงประมาณ ๒ ใน ๓ ของหลุม ยกถุงกล้าต้นไม้วางในหลุมโดยระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อยใช้มีดที่คมกรีดจากกันถุงขึ้นมาถึงปากหลุมทั้ง ๒ ด้าน (ซ้ายและขวา) จากนั้นดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือนลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น คลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง และรดน้ำให้ชุ่ม

(๔) ระบบการให้น้ำ

ปริมาณของการให้น้ำขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ความชุ่มชื้นของดิน ปริมาณลมที่พัดผ่าน จะทำให้การคายน้ำมาก จึงไม่ควรปล่อยให้ผิวหน้าดินแห้งติดต่อกันเป็นเวลานาน เนื่องจากรากจะหาอาหารอยู่บริเวณผิวดิน จึงทำให้หยุดชะงักการเจริญเติบโต โดยปริมาณน้ำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกล้วยอยู่ระหว่าง ๑๗ - ๒๐ ลิตร ต่อต้นต่อวัน

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า : สามารถตัดแต่งหน่อหลังจากปลูกประมาณ ๓ - ๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนให้ตัด ไปเรื่อยจนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ ๗ - ๘ เดือน ควรมีการไว้หน่อทดแทน ๑ - ๒ หน่อ โดยหน่อที่ ๑ และที่ ๒ ควรมีอายุห่างกันประมาณ ๔ เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดย เลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า : ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ ๗ - ๑๒ ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหาร และเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(๖) การใส่ปุ๋ย

ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัม ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๒๕๐ กรัม

ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ สัปดาห์ ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๓ ใส่หลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว เริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี ๑๐๐-๑๒๐ วัน แล้วตัดแบ่งเป็นหวีบ่มให้สุก โดยเรียงกล้วยทับกัน ๓-๕ ชั้น คลุมด้วยผ้าพลาสติกไว้ ๒๔ ชั่วโมง แล้วเปิดผ้าออก วางพักไว้

๔-๖ วัน แต่หากระยะเวลาในการขนส่งนาน อาจตัดกล้วยเมื่อความแก่ประมาณ ๗๕% การดูลักษณะความอ่อนแก่ของกล้วยจากลักษณะผล เช่น ดูขนาดลูกกล้วย เหลี่ยมกล้วย หรือใช้วิธีการนับอายุจากวันแทงปลี หรือวันตัดปลี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากตัดเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปลอຍให้ยางไหลจนแห้ง ทำความสะอาดผลหรือบริเวณปลายผลที่มีก้านแห้งติดอยู่ออกให้หมด แยกเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้ รอยตัดชำ คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก จุ่มในน้ำผสมสารโซอาเบนดาโซล แล้วผึ่งลมหรือเป่าให้แห้ง จากนั้นนำไปยังโรงเรือนเพื่อคัดขนาดบรรจุ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคตายพราย (Panama disease หรือ Fusarium wilt) เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum f.sp. Cubense* เข้าทำลายราก และมีการเจริญเข้าไปในท่อน้ำ ท่ออาหาร ทำให้เกิดอุดตัน ใบจึงมีอาการขาดน้ำ เหี่ยวเฉา และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หักพับ การเจริญจะชะงักงัน และตายในที่สุด โรคนี้สามารถระบาดไปทางดิน ดังนั้นต้นที่อยู่ในบริเวณนั้นจะถูกโรคนี้ทำลายหมด จึงควรทำความสะอาดโคนกอกล้วย อย่าให้รก ทำทางระบายน้ำให้ดี และรดด้วยแคลเซียม ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๒. โรครากเน่าและต้นกล้าเหี่ยว สาเหตุ : เชื้อรา *Fusarium oxysporum*

ลักษณะอาการ : ต้นกล้าแสดงอาการเหี่ยว บริเวณรากบางส่วนเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีน้ำตาล พบในช่วงอนุบาลต้นกล้าในเรือนเพาะชำ การป้องกันกำจัด ได้แก่ ใช้วัสดุเพาะกล้าที่เป็นขุยมะพร้าว ขี้เถ้าแกลบ หรือวัสดุอื่น ผสมกับดินปลูกในอัตราส่วนที่ พอเหมาะ ควรแยกต้นกล้าที่เริ่มแสดงอาการเหี่ยวออกจากต้นปกติ และรีบเปลี่ยนวัสดุปลูกใหม่ ก่อนปลูกจุ่มต้นกล้าในสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ ฟอสฟิทธิล อะลูมิเนียม หรือฟิซีเอ็นบี ผสมอิมิดาโซล เพื่อยับยั้งการเจริญของเชื้อราสาเหตุที่อาจปนเปื้อนอยู่บนกล้า รวมทั้งผสมเชื้อราปฏิปักษ์ไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*) ในวัสดุเพาะกล้า

๓. ตัวงวงเจาะต้น (banana stem weevil) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Odoiporus olivier* (Coleoptera: Curculionidae) ลักษณะทั่วไป ตัวเต็มวัยมีสีดำเลื่อมเป็นมัน ขนาดลำตัวยาว ๑.๕-๒ เซนติเมตร มีขนาดใหญ่กว่าตัวงวงไขเหง้า ลักษณะการทำลาย หนอนกัดกินเนื้อเยื่อต้นกล้วยเข้าไปถึงไส้กลางลำต้น ภายนอกมองเห็นเป็นรูพรุน ทำให้ต้นกล้วยตาย หากเข้าทำลายในระยะใกล้ออกปลีจนถึงตกเครือจะทำให้เครือหักพับกลางต้น หรือเหี่ยวเฉาเหี้ยน ต้นตาย

การป้องกันกำจัด ได้แก่

- นำต้นกล้วยที่ตัดแล้วออกนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อาศัยของตัวงวงเจาะลำต้น
- ตัดต้นกล้วยที่เก็บเกี่ยวแล้วบริเวณโคนต้นยาวประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ผ่าครึ่งแล้ววางหน้าที่ผ้า ตัดผิวดิน ใช้ใบกล้วยคลุมไว้ เพื่อให้ท่อนกล้วยคงความสดนานขึ้น วางไว้อย่างน้อย ๒๐ จุด โดยทิ้งช่วงห่างระหว่างต้น ๒๐ ต้น ตรวจสอบจำนวนแมลงทุก ๓-๔ วัน ถ้าพบแมลงมากกว่า ๔ ตัวต่อกับดัก แสดงว่ามีการระบาด ควรฉีดพ่นสารเคมีฆ่าแมลง

- ใช้สารเคมี เช่น ไบเฟนทริน ฟิโปรนิล หรือโปรไทออส ตามอัตราที่แนะนำตามฉลาก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลไผ่พระ มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ภาพที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←→ Δ					→		←	▽			→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

Δ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางไทร มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๗,๒๔๐ บาท

ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อไร่/รอบ/ปี)

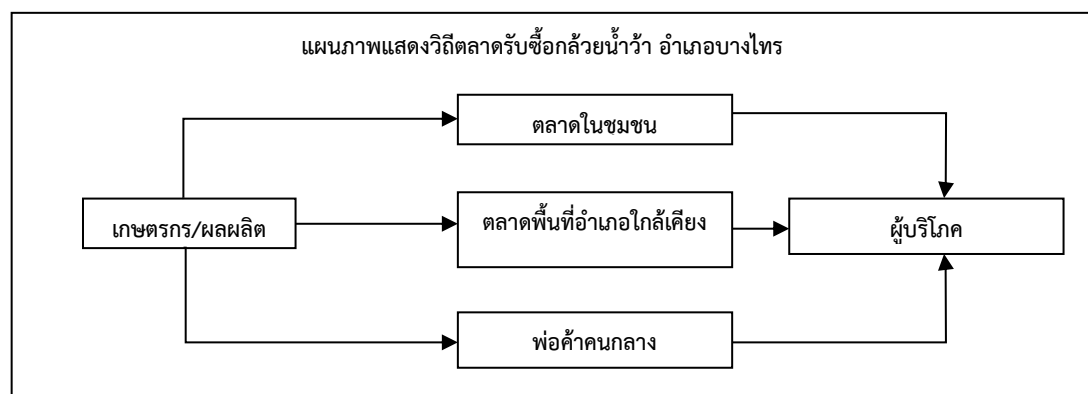
รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	๒๕๐	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	๓,๐๐๐	ระยะปลูก ๒.๕ x ๒.๕ เมตร
ค่าจ้างปลูก	๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๓๐๐	
ปุ๋ยเคมี๕๐..... กก./ไร่ (...๓... ครั้ง)	๑,๔๐๐	
ปุ๋ยอินทรีย์๕๐..... กก./ไร่ (...๒...ครั้ง)	๓๕๐	
ให้น้ำ ครั้ง/เดือน	๑,๐๐๐	
เก็บเกี่ยวกลักรั่มละ บาท	๖๐๐	๓๐๐ บาท/คน
รวม	๗,๒๔๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง โดยบางรายมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต และเกษตรกรจะแบ่งผลผลิตบางส่วนไว้บริโภคในครัวเรือน

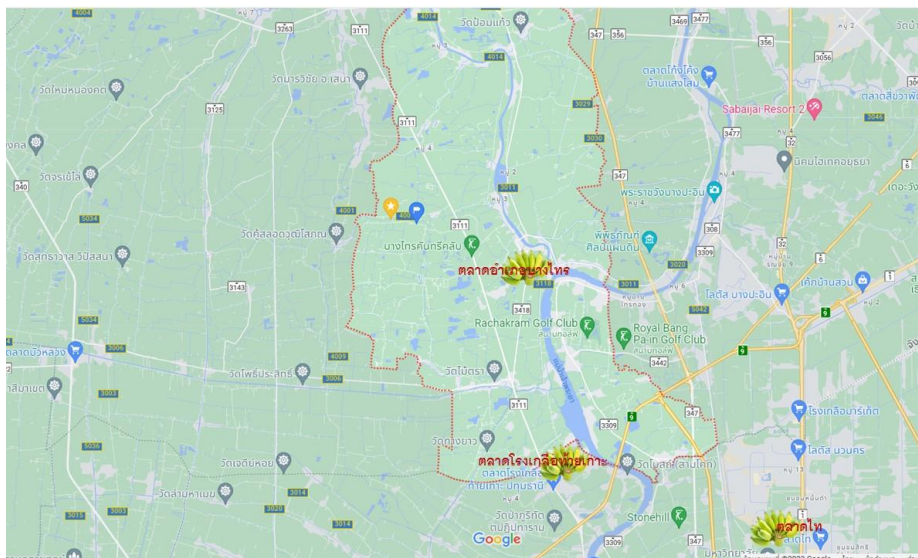

ภาพที่ ๒๗ วิถีตลาดของกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในอำเภอบางไทรเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รถเร่ บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ ๒๘ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า อำเภอบางไทร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร ร, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร ไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

๑.๔.๔ ชนิดสินค้า มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินเกือบทุกสภาพ พื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ดอน น้ำไม่ท่วมขัง กรณีพื้นที่เป็นลุ่มจะต้องยก่องเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และดินควรเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถระบายน้ำได้ดี และควรมีดินความเป็นกรดต่างอยู่ระหว่าง (pH) ๕.๕-๗.๕

(๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

อำเภอบางไทร มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๑๓๗ ครัวเรือน ๑๕๙.๒๕ ไร่

ตารางที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

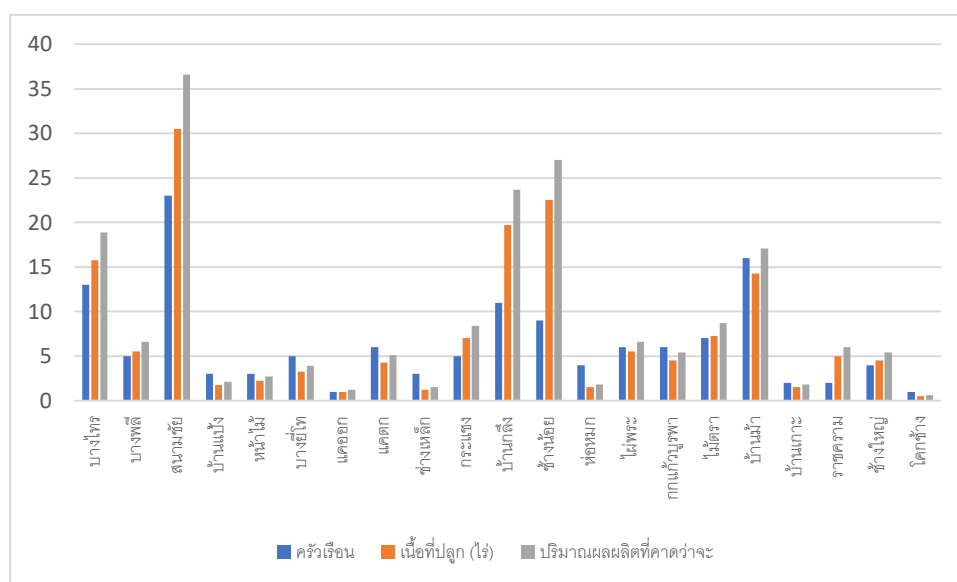
พันธุ์พืช	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
มะม่วงแรด	๔	๔	๓
มะม่วงเขียวเสวย	๑๖	๑๖	๒๐.๒๔
มะม่วงน้ำดอกไม้	๑๐	๑๑	๑๕
มะม่วงอกร่อง	๒	๒	๓.๗๕
มะม่วงโชคอนันต์	๑	๑	๐.๕

มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง	๒	๒	๒
มะม่วงแก้วขมิ้น	๒	๒	๒.๒๕
มะม่วงพันธุ์อื่นๆ	๔	๔	๗.๕
ไม่ระบุ	๙๖	๑๐๓	๑๐๕
รวม	๑๓๗	๑๔๕	๑๕๙.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางไทร มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๑๓๗ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลช้างน้อย จำนวน ไร่ ๒๒.๕ รองลงมาคือตำบลบ้านกลึง จำนวน ๑๙.๗๕ ไร่ และตำบลบางไทร จำนวน ๑๕.๗๕ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

ตารางที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

อำเภอ	ครัวเรือน	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว(ตัน)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย (ตัน)
บางไทร	๑๓	๑๕.๗๕	๑๕.๗๕	๑๘.๙๐	๑.๒
บางพลี	๕	๕.๕	๕.๕	๖.๖๐	๑.๒
สนามชัย	๒๓	๓๐.๕	๓๐.๕	๓๖.๖๐	๑.๒
บ้านแบ่ง	๓	๑.๗๕	๑.๗๕	๒.๑๐	๑.๒
หน้าไม้	๓	๒.๒๕	๒.๒๕	๒.๗๐	๑.๒
บางยี่โท	๕	๓.๒๕	๓.๒๕	๓.๙๐	๑.๒
แคออก	๑	๑	๑	๑.๒๐	๑.๒
แคตก	๖	๔.๒๕	๔.๒๕	๕.๑๐	๑.๒
ช่างเหล็ก	๓	๑.๒๕	๑.๒๕	๑.๕๐	๑.๒

กระแซง	๕	๗	๗	๘.๔๐	๑.๒
บ้านกลิ้ง	๑๑	๑๙.๗๔	๑๙.๗๔	๒๓.๖๙	๑.๒
ข้างน้อย	๙	๒๒.๕	๒๒.๕	๒๗.๐๐	๑.๒
ห่อหมก	๔	๑.๕	๑.๕	๑.๘๐	๑.๒
ไผ่พระ	๖	๕.๕	๕.๕	๖.๖๐	๑.๒
กกแก้วบูรพา	๖	๔.๕	๔.๕	๕.๔๐	๑.๒
ไม้ตรา	๗	๗.๒๕	๗.๒๕	๘.๗๐	๑.๒
บ้านม้า	๑๖	๑๔.๒๕	๑๔.๒๕	๑๗.๑๐	๑.๒
บ้านเกาะ	๒	๑.๕	๑.๕	๑.๘๐	๑.๒
ราชคราม	๒	๕	๕	๖.๐๐	๑.๒
ข้างใหญ่	๔	๔.๕	๔.๕	๕.๔๐	๑.๒
โคกข้าง	๑	๐.๕	๐.๕	๐.๖๐	๑.๒
รวม	๑๓๕	๑๕๙.๒๔	๑๕๙.๒๔	๑๙๑.๐๙	๑.๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖/ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, ๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ใช้ต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์ด้วยการติดตา การตอน หรือการทาบกิ่ง ซึ่งจะได้ต้นพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์เดิม และเลือกต้นพันธุ์ที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ต้นกล้าสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

ดินที่เหมาะสมคือ ดินร่วน ร่วนเหนียว หรือร่วนปนทราย มีอินทรียวต์อุดม ระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง เช่น ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำต่างๆ ต้องยกร่องเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผลอย่างอื่น เพื่อไม่ให้น้ำท่วมถึงโคนต้นได้ ขนาดของร่องกว้างอย่างน้อย ๖ เมตร ร่องน้ำกว้างอย่างน้อย ๑.๕ เมตร เมื่อขุดยกร่องเสร็จแล้ว ให้ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย โดยการขุดตากดิน ใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก หรือถ้าดินเหนียวมากให้โรยปูนขาวลดความเป็นกรดของดิน

(๓) การปลูก

- ระยะเวลาปลูกที่เหมาะสม ในพื้นที่ลุ่ม ระหว่างต้น ๔-๕ เมตร ขนาดหลุมกว้าง ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกเป็นช่วงต้นฤดูฝน (ปลายเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม) แต่หากมีน้ำชลประทานสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

- เตรียมหลุม ขนาดหลุมกว้าง ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ระยะห่าง ๔x๖ เซนติเมตร ปลูกกลางร่อง ระยะห่างระหว่างต้น ๔-๕ เมตร ใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุม อัตรา ๒-๕ กิโลกรัม และปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัมต่อหลุม

- นำต้นมะม่วงลงกลางหลุม ใส่อินให้เต็มหลุม ปักไม้ยึดลำต้น รดน้ำให้ชุ่ม และคลุมโคนต้นด้วยฟางแห้ง เพื่อเป็นการรักษาความชื้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

วิธีการให้น้ำมี ๒ วิธี

๑. การใช้ระบบให้น้ำแบบหัวเหวี่ยงเล็ก(มินิสปริงเกอร์) การปฏิบัติงานทำได้สะดวก ประหยัดแรงงานและพืชได้น้ำสม่ำเสมอ

๒. การให้น้ำแบบสายยางรดหรือแบบปล่อยตามร่องขนาดเล็ก มีต้นทุนต่ำกว่าระบบแรก แต่ควบคุมปริมาณน้ำที่พืชได้ยาก ไม่สม่ำเสมอ ใช้น้ำและเวลามากกว่าระบบหัวเหวี่ยงเล็ก

ความถี่ของการให้น้ำขึ้นอยู่กับเนื้อดินและสภาพอากาศ ดินที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายให้น้ำ ๒-๓ วันต่อครั้ง เนื้อดินเป็นดินเหนียวให้น้ำ ๔-๕ วันต่อครั้ง อาจใช้วิธีสังเกตจากความชื้นดิน และสภาพของใบมะม่วง ประกอบการวางแผนให้น้ำก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น และในช่วงก่อนมะม่วงออกดอก จะต้องดื่มน้ำจนกว่ามะม่วงเริ่มแทงช่อดอกแล้ว จึงจะเริ่มให้น้ำอีก ซึ่งหลังจากการปลูกใหม่ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น ๓ - ๔ วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งกิ่ง เป็นการจั้ดทรงหรือสร้างทรงพุ่มมะม่วง และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยตัดแต่งกิ่งแบบเปิดกลางทรงพุ่ม ควบคุมความสูงในระยะที่ทำงานได้สะดวก ๒.๕-๓ เมตร ความกว้างทรงพุ่มประมาณ ๔ เมตร เพื่อเพิ่มผลผลิต เน้นทรงพุ่มโปร่ง แสงส่องผ่านได้ โดยเลือกลำต้นหลัก ๑ ลำต้น ความสูง ๗๕ -๑๐๐ เซนติเมตร ทำลายตายอด ทำให้ตาข้างผลิเกิดเป็นกิ่งแขนง คัดเลือกกิ่งไว้ในทิศทางที่ต้องการ ๓-๕ กิ่งและเลือกกิ่งไว้อีก ๒-๓ ครั้ง ตามขนาดทรงพุ่มที่ต้องการ โดยขนาดพุ่มต้นควรคำนึงถึงความสะดวกในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่งที่ไม่ต้องการออก เช่น กิ่งที่โรคและแมลงทำลาย กิ่งกระโดง กิ่งไขว้ กิ่งไม่สมบูรณ์ กิ่งที่ผลิบริเวณ ปลายกิ่งที่แน่นมากเกินไปออก

(๖) การใส่ปุ๋ย

มะม่วงอายุ ๑-๒ ปี ในช่วงต้นฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง โดยชุตรอบโคนต้น ใส่ปุ๋ย แล้วกลบดิน หรือใส่ปุ๋ยยูเรีย ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร รดที่ต้นกล้าเดือนละ ๒ ครั้ง จะช่วยให้ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดี และใส่ปุ๋ยตามระยะการเจริญ

- ระยะบำรุงต้น หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตและตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น
- ระยะเร่งสร้างดอก ก่อนดอกมะม่วงออก ๒-๓ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น ถ้าต้นอายุมาก ให้ใส่ปุ๋ยคอกเพิ่ม ๒-๔ กิโลกรัม/ต้น

- ระยะบำรุงผล หลังดอกบาน ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น
- ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ก่อนเก็บเกี่ยว ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/ต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตอายุประมาณ ๑๒๐ วันหลังจากดอกบาน โดยวิธีเก็บสามารถเก็บด้วยมือ หรือใช้ตระกร้อติดใบมีดตัดข้าวและควมมีข้าวยาวไม่น้อยกว่า ๑-๒ นิ้วเพื่อป้องกันยางไหล นำผลใส่ตระกร้า ไม่ควรวางผลมะม่วงลงพื้นดิน และตากแดด ช่วงเวลาในการเก็บควรเก็บในช่วงเช้า บ่าย หรือเย็น ไม่ควรเก็บผลมะม่วงในช่วงแดดจัด

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวผลที่อายุเหมาะสม และระมัดระวังการชอกช้ำและการสูญเสีย
- ลดอุณหภูมิโดยใช้พัดลมเป่าระบายความร้อน เพื่อยืดอายุการเก็บรักษา
- หลังเก็บเกี่ยวประมาณ ๑ เดือน ตัดแต่งกิ่งให้เสร็จพร้อมกันในแต่ละแปลง หลังตัดกิ่ง ๒ สัปดาห์พ่นปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท (๑๓-๐-๔๖) อัตรา ๒๐๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อให้แตกใบอ่อนพร้อมกัน
- กำจัดวัชพืชที่ปกคลุมพื้นที่สวน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. โรคแอนแทรคโนส (anthracnose : Colletotrichum gleosporiodes, Penz) เข้าทำลายกับทุกส่วนของต้น อาการบนใบจะเห็นเป็นจุดๆ สีน้ำตาลดำ และขยายตัวออกเป็นแผลแห้งๆ ขอบแผลมีสีเข้ม ที่ใบ กิ่ง ช่อ

ดอก และผล ทำให้ใบเป็นรูปพญากลับ ถ้าเป็นกับใบอ่อนหรือยอดอ่อน จะทำให้ใบบิดเบี้ยวและยอดแห้ง ถ้าเกิดที่ดอกจะทำให้ดอกร่วง ถ้าเกิดกับผลอ่อนจะทำให้ผลนั้นแฉะแฉกรื่น ไม่เจริญเติบโต ส่วนผลที่มีขนาดเล็ก ถ้าเป็นโรคนี้อาจร่วงไปเลย

การป้องกันและกำจัด

ตัด ทำลาย และพ่นสารกันเชื้อรา เช่น ไซเนบ (Zineb), แมนเซทดี (Manzate-D), หรือ เบนเลท ๕๐ จำนวน ๑๐-๑๒ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุกๆ ๗-๑๐ วัน โดยเฉพาะในระยะที่มีอากาศชุ่มชื้นมาก เช่น ในฤดูฝน

๒. โรคช่อดอกดำ (Blossom Blight) สาเหตุเกิดจากเชื้อราหลายชนิด ได้แก่ *Colletotrichum* sp., *Fusarium* sp., *Cladosporium* sp., *Alternaria* sp. และ *Pestalotiopsis* sp. ลักษณะอาการของโรค ก้านช่อดอกเกิดเป็นปื้นเนื่องจากรอยแผลเล็กๆ เชื่อมติดต่อกัน และลุกลามไปยังฐานช่อดอก ทำให้ช่อดอกแห้งดำทั้งช่อ การแพร่ระบาด ระบาดมากในสภาพที่มีฝนตกชุก และดอกเริ่มบานและปริมาณเพลี้ยไฟค่อนข้างสูง

การป้องกันและกำจัด

๑) สำรวจเพลี้ยไฟอย่างสม่ำเสมอ และกำจัดเพลี้ยไฟก่อนดอกบาน

๒) ถ้าเริ่มสังเกตพบอาการโรค ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชชนิดพ่น เช่น เบนโนมิล คาร์เบนดาซิม ไธอะเบนดาโซล และ อะซ็อกซีส-โตรบิน เป็นต้น เพื่อป้องกันการติดยาของเชื้อรา ควรพ่นสลับกับสารประเภทสัมผัส เช่น แมนโคเซบ

๓. เพลี้ยจักจั่นมะม่วง (Mango hopper: *Idiocerus* spp)

เข้าทำลายมะม่วงตั้งแต่เริ่มออกดอก โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากดอกและช่อดอก ทำให้ดอกร่วงหล่น ถ้าดูดน้ำเลี้ยงที่ผลอ่อนก็จะทำให้ผลอ่อนร่วงหล่น มะม่วงไม่ค่อยติดผล เพลี้ยจักจั่นมะม่วงยังถ่ายทอดที่มีลักษณะเป็นน้ำหวานออกมาติดอยู่ตามใบ เป็นอาหารของราดำ ทำให้ราดำ ระบาดจับอยู่ตามใบมะม่วง ทำให้ใบมะม่วงสังเคราะห์อาหารได้น้อยลง

การป้องกันและกำจัด

ให้พ่นสารเคมี เช่น เซฟวินทุก ๗ วัน โดยเริ่มต้นเมื่อมะม่วงเริ่มแตกช่อดอก แต่งเว้นการพ่นสารเคมีเมื่อดอกมะม่วงกำลังบาน และเมื่อเห็นว่ามะม่วงติดผลดีแล้ว นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ยังอาจไล่ให้เพลี้ยจักจั่นหนีไปได้ โดยการสูดควันที่โคนต้นมะม่วงให้มีควันมากๆ ส่วนการกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลงนั้น ให้ทำก่อนที่จะระบาดมาก หรือทำในระยะที่ยังเป็นตัวอ่อน จะสามารถกำจัดได้ง่าย ถ้าปล่อยไว้จนเป็นตัวแก่จะมีปีกบินหนีไปยังต้นอื่น เมื่อคนเดินเข้าไปใกล้ หรือเมื่อพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งจะทำให้การกำจัดไม่ค่อยได้ผล

๔. เพลี้ยไฟ

นอกจากเพลี้ยจักจั่นมะม่วงแล้ว ในระยะที่มะม่วงออกดอกนี้ อาจมีเพลี้ยไฟเข้าทำลายช่อดอกด้วย โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอกทำให้ดอกร่วง เช่นกัน เพลี้ยไฟทำลายพืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอกมะม่วง ทำให้เป็นแผลจุดสีดำ ถ้าระบาดรุนแรงผลมะม่วงจะเป็นสีดำ เกือบทั้งหมด ถ้าเป็นระยะดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วงไม่ติดผลหรือติดผลน้อย ซึ่งจะระบาดเมื่ออากาศร้อนและแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามมีการพบเห็นเพลี้ยไฟหลังจากฝนตกบ้าง

การป้องกันและกำจัด

ถ้าพบไม่มากให้ตัดทำลาย เผาทิ้ง ถ้าพบมากควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่น *Cyhalothrin* หรือ *โมโนโครโทฟอส* หรือคาร์บาริล ฉีดพ่นอย่างน้อย ๒ ครั้งเมื่อเริ่มแทงช่อดอก และช่วงมะม่วงติดผลขนาด ๐.๕-๑ ซม. หรือเท่ามะเขือพวง

๕. แมลงวันผลไม้ทำลายผลมะม่วง

แมลงวันผลไม้ตัวเมียจะวางไข่ใต้ผิวของผลมะม่วง เมื่อไข่เจริญเป็นตัวหนอน หนอนจะไชซอนกินเนื้อมะม่วงเป็นอาหาร ทำให้ผลมะม่วงเน่าเสียหายร่วงหล่นได้

การป้องกันและกำจัด ทำได้หลายวิธี

๑) ห่อผลมะม่วงด้วยกระดาษหรือใบตองแห้ง

๒) ทำลายดักแด้โดยการไถพรวนดินบริเวณโคนต้น หรือใช้สารเคมีฆ่าแมลงพ่นลงดิน เพื่อฆ่าดักแด้ เช่น ดีลตริน คลอเดน

๓) เก็บผลมะม่วงที่ถูกทำลายโดยแมลงวันผลไม้ที่หล่นโคนต้นทำลายเสีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

หากมีระบบน้ำชลประทานมะม่วงสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ถ้าหากไม่มีน้ำให้ปลูกช่วงต้นฤดูฝน (ต้นเดือนเมษายน - พฤษภาคม)

ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง (ชลประทาน)	←			△								→
	←											→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางไทร มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๒๑,๒๐๐ บาท

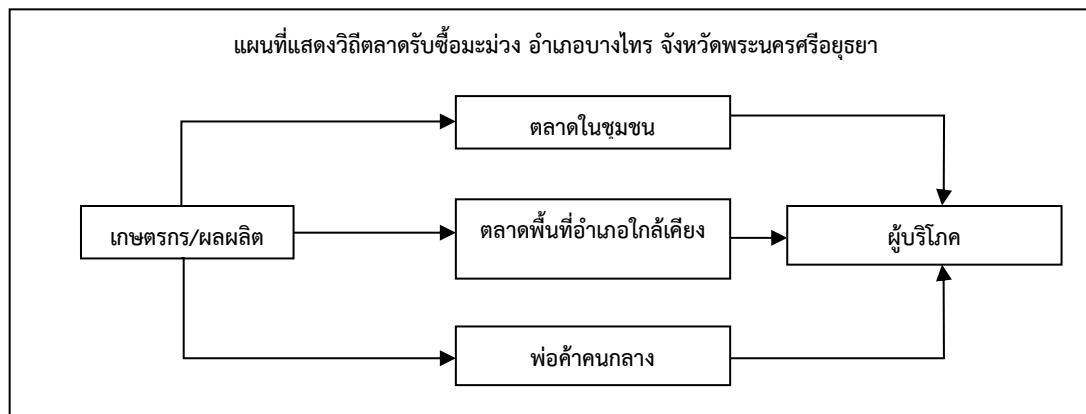
รายการ (ตัวอย่าง)	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ยกร่อง	๑๐,๐๐๐	ครั้งแรก
พันธุ์มะม่วง	๒,๐๐๐	ครั้งแรก
ปลูก	๓๐๐	ครั้งแรก
ยาคุมวัชพืช	๙๐๐	๓ ครั้ง
ทำสารเร่ง	๑,๐๐๐	๑ ครั้ง/ปี
ปุ๋ยคอก อัตรา ๒๐๐ กก./ไร่	๑,๒๐๐	
ปุ๋ยเคมี ๒๕-๗-๒๕ อัตรา ๕๐ กก./ไร่	๑,๖๐๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย (วันละ ๓๐๐ บาท)	-	
ให้น้ำ (ดูตามความชื้น)	๑,๐๐๐	น้ำมัน
เก็บเกี่ยวต้นละ ๒๕ บาท (คละเกรด)	๑,๒๐๐	
ค่าจ้างดูแลรักษารวมปลูก (ต่อปี)	๒,๐๐๐	
ค่าเช่าที่	-	
รวม	๒๑,๒๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต

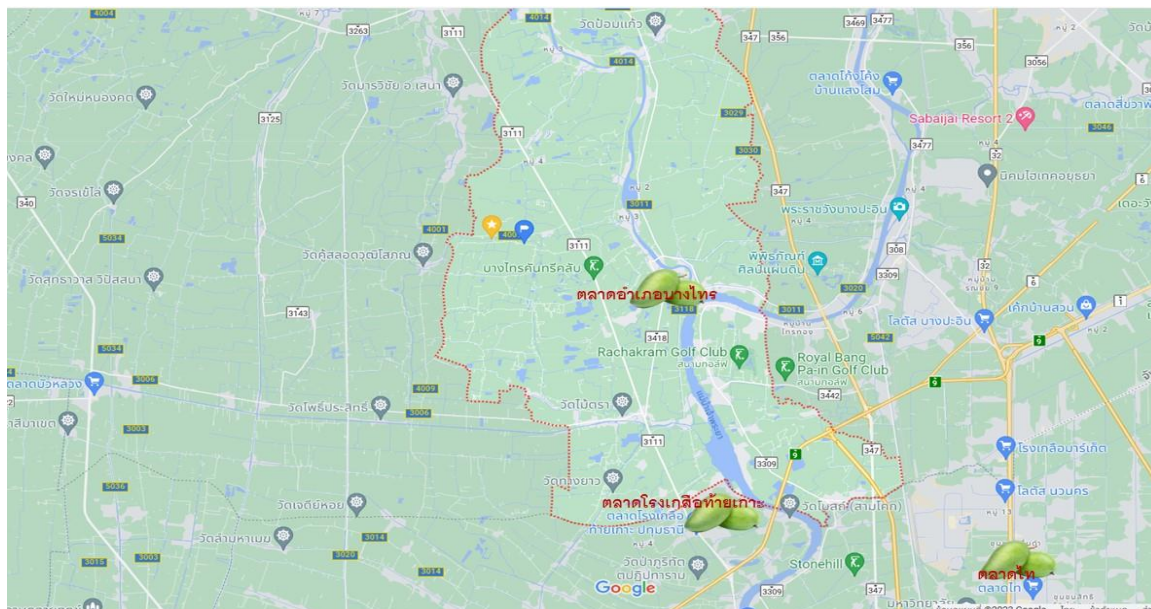

ภาพที่ ๓๑ วิถีตลาดของมะม่วง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกรในอำเภอบางไทรเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รถเร่ บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง อำเภอบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางไทร ไม่มีเกษตรกรต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรทำนาปีละ ๒- ๓ ครั้ง - เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็นในนาข้าว - ดินเป็นกรดจัด 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทำนาปี ละ ๒ ครั้ง - ปลุกพืชปรับปรุงบำรุงดิน 	ตำบล บางยี่โท ช่างเหล็ก บ้านเกาะกกแก้วบุรพา บางไทร บ้านม้า บ้านแปง ราชคราม ช่างใหญ่ เชียงรากน้อย โพแดง ห่อหมก หน้าไม้ ไร่พระ แดตก แดออก สนามชัย ไม้ตรา โคกช้าง บางพลี กระแซง บ้านกลิ้ง ช่างน้อย	
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ข้าว ๑. ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ๒. ผลผลิตตกต่ำ ๓. ชนิด	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว - ไม่เน้นด้านคุณภาพ - ขาดความรู้ด้านเรื่องโรคและแมลง - ขาดความรู้มาตรฐานการผลิตข้าว 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มสร้างมาตรฐานและเงื่อนไขการผลิตเพื่อมีอำนาจต่อรองและกำหนดคุณภาพสินค้า - ให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน -อบรม/สื่อประชาสัมพันธ์ความรู้มาตรฐานการผลิตข้าวและสินค้าเกษตรอื่นๆ 	ตำบล บางยี่โท ช่างเหล็ก บ้านเกาะกกแก้วบุรพา บางไทร บ้านม้า บ้านแปง ราชคราม ช่างใหญ่ เชียงรากน้อย โพแดง ห่อหมก หน้าไม้ ไร่พระ แดตก แดออก สนามชัย ไม้ตรา โคกช้าง บางพลี กระแซง บ้านกลิ้ง ช่างน้อย	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ยึดติดกับการทำการเกษตรแบบเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและหาวิธีมาปรับปรุงเพื่อทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำการเกษตร - ไม่ทำการเกษตรเองจ้างทำจึงขาดประสบการณ์ในการดูแลรักษา - ทำการเกษตรได้ไม่เต็มที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้กับเรื่องใหม่ๆ มาปรับใช้กับแปลงปลูกเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต - ปฏิบัติและศึกษาดูแลแปลงอย่างต่อเนื่อง - มีการฝึกอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือ Smart farmer ต้นแบบ 	กกแก้วบุรพา บางไทร บ้านม้า บ้านแปง ราชคราม ช่างใหญ่ เชียงรากน้อย โพแดง ห่อหมก หน้าไม้ ไร่พระ แดตก แดออก สนามชัย ไม้ตรา โคกช้าง บางพลี กระแซง บ้านกลิ้ง ช่างน้อย	
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดความรู้ในเรื่องบรรจุภัณฑ์ ๒. ขาดความรู้เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตแล้วขายเลยไม่มีผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างการรับรู้ในเรื่องผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า 	กกแก้วบุรพา บางไทร บ้านม้า บ้านแปง ราชคราม ช่างใหญ่ เชียงรากน้อย โพแดง ห่อหมก หน้าไม้ ไร่พระ แดตก แดออก สนามชัย ไม้ตรา โคกช้าง บางพลี กระแซง บ้านกลิ้ง ช่างน้อย	

๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง(S)	จุดอ่อน (W)
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่เหมาะในการทำการเกษตร, การคมนาคมสะดวก - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่ - ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง - เกษตรกรหาความรู้และเทคนิคใหม่ๆ มีความสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดได้, มีความรู้ความชำนาญในการทำเกษตร - มี ศพก. (เครือข่าย) - มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน, ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน - มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง / วิชากิจชุมชน - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำเกษตร - มีกลุ่มยุทธจักร ,กลุ่มเกษตรกรผู้ทำนา 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพดิน ขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรขาดความรู้, ขาดแคลนแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี - ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ - เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ, เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม ซื้อ-ขาย - ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร - สินค้าเกษตรยังไม่มีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตและการต่อยอด - บางชุมชนมีการรวมกลุ่มน้อยมาก - เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าที่ทำการ, ขาดการวางแผนการผลิตที่ดี <ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชีครัวเรือนและยังไม่สามารถลดต้นทุนในการผลิตที่สูงได้
โอกาส (O) <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตร - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด - อปท. สนับสนุนงบประมาณเพื่อเรียนรู้ด้านการเกษตร <ul style="list-style-type: none"> - ใกล้เคียงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร 	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้ ศพก.เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย - ส่งเสริมให้วิชากิจชุมชนเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต - มีการสนับสนุนสินเชื่อให้วิชากิจชุมชนนำมาใช้ในการผลิตและแปรรูป - มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.เพื่อพัฒนาแปลงใหญ่ - รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิต/แปรรูปสินค้าในท้องถิ่น 	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) <ul style="list-style-type: none"> - มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง - รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย - พัฒนาความรู้ให้เกษตรกรในด้านการใช้สารเคมีจากหน่วยงานภาครัฐ - พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก
ภัยคุกคาม (T) <ul style="list-style-type: none"> - ภัยธรรมชาติ ฝนแล้งน้ำท่วม - โรคและแมลง - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก, ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ - มีคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ,บางประเทศมีการกีดกันทางการค้า - สภาพแวดล้อมเช่นมลพิษทางอากาศฝุ่นละออง น้ำเสียจากบ่อดิน 	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ - สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาดโลก - พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนในการผลิตปุ๋ยหมักไม่กลับกองเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี - การพัฒนาผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายการกีดกันการค้าระหว่างประเทศ - ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปลูกพืชตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนากลุ่มวิชากิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่เน่าเสียง่าย - พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศ - สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบศัตรูพืชในแปลงปลูก - ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆเพื่อการส่งออก - ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเหมาะสมตาม Zoning

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ สนับสนุนให้ ศพก.เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย
- ๑.๒ ส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต
- ๑.๓ มีการสนับสนุนสินเชื่อให้วิสาหกิจชุมชนนำมาใช้ในการผลิตและแปรรูป
- ๑.๔ มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.เพื่อพัฒนาแปลงใหญ่
- ๑.๕ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิต/แปรรูปสินค้าในท้องถิ่น

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง
- ๒.๒ รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย
- ๒.๓ พัฒนาความรู้ให้เกษตรกรในด้านการใช้สารเคมีจากหน่วยงานภาครัฐ
- ๒.๔ พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ
- ๓.๒ สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาดโลก
- ๓.๓ พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนในการผลิตปุ๋ยหมักไม่กลับกองเพื่อทดแทนปุ๋ยเคมี
- ๓.๔ การพัฒนาผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายการกีดกันการค้าระหว่างประเทศ
- ๓.๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปลูกพืชตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่เน่าเสียง่าย
- ๔.๒ พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อแข่งขันกับต่างประเทศ
- ๔.๓ สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบศัตรูพืชในแปลงปลูก
- ๔.๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆเพื่อการส่งออก
- ๔.๕ ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเหมาะสมตามZoning